

Rechtskundig Weekblad

Vereniging zonder winstgevend doel

Verschijnt elke zondag

Abonnementsprijs: 1.000 fr. per jaar

Postcheckrekening nr. 3185.22

Beheer en Redactie: Prof. Mr. Ridder René VICTOR, Britselei 40, 2000 Antwerpen

Conferentie der Jonge Balie te Dendermonde.
Plechtige openingszitting van 12 december 1970.

DE JUDICIELE ORGANISATIE VAN DE VERENIGDE STATEN

Rede uitgesproken door Mr. Chr. RASSCHAERT

Bij mijn studie over het Amerikaans rechtstelsel en meer bepaald over de judiciële organisatie, heb ik tot mijn verwondering vastgesteld dat de Belgische jurist weinig interesse vertoont voor de Amerikaanse rechtsproblemen.

De enkele Belgische auteurs die het onderwerp behandelen, schijnen bovendien uit te gaan van de idee dat ons eigen rechtstelsel heel wat vormender is voor de geest, en ook meer voldoening schenkt in de praktijk.

Onafgezien van de verjongende invloed die de studie van een vreemd recht uitoefent op de juridische geest, is de analyse van het Amerikaans recht voor de Belgische rechtspracticus interessant. In de eerste plaats omdat de justitie van de V.S. erg verschillend is van de onze, terwijl zij anderzijds toch een maatschappij ordent die in haar basisstructuren veel overeenkomst vertoont met de Europese.

Ten tweede omdat dit het recht is van een natie die «geslaagd» is, zowel op economisch als sociaal vlak.

Ten slotte hoort het recht van de V.S. ons te interesseren omdat dit het recht is van een natie met meer dan 200 miljoen uiterst actieve en ondernemende inwoners, die zoveel meer kontrakten afsluiten, schulden aangaan en vennootschappen oprichten dan de Europeanen.

De rechtsvraagstukken in verband met deze activiteiten stellen zich evengoed in Europa als in de V.S. Maar terwijl wij deze problemen dienen te bestuderen aan de hand van een beperkt aantal vonnissen en arresten, werden zij in de V.S. veel beter uitgediept en onderzocht, precies omdat zij er vaker voorkomen.

* * *

«Ce qu'un étranger comprend avec le plus de peine aux Etats-Unis, c'est l'organisation judiciaire» schrijft Alexis de Tocqueville in 1835.

In 1970, 135 jaar later, heeft deze opmerking nog maar weinig van haar aktualiteit ingeboet. De Europese jurist kan inderdaad zeer moeilijk wennen aan de relatieve rechtsonzekerheid in de Verenigde Staten, waar voor sommige rechtsvragen evenveel antwoorden bestaan als

er staten zijn, en waar niet alleen de natie haar eigen federale rechtsmachten bezit, maar elke staat bovendien een eigen judiciële organisatie heeft uitgebouwd.

De oorsprong van dit gebrek aan uniformiteit is te vinden in de Onafhankelijkheidsstrijd en de pre-grondwettelijke geschiedenis van de Verenigde Staten van Noord-Amerika.

De dertien vrijgevochten koloniën die in 1776 de Confederatie vormden, voelden er begrijpelijk zeer weinig voor om aan de centrale regering de rechten en privileges af te staan die zij pas met wapengeweld hadden veroverd op de Britse Kroon en het Parlement te Londen.

Daarom ook bepaalden de «Articles of Confederation and Perpetual Union» van 1777, dat de gewezen koloniën alle machten behielden die niet uitdrukkelijk aan de Confederatie werden toegekend.

Het resultaat van dit soepele decreet was dat de centrale regering nagenoeg volkomen machteloos stond.

Gouverneur Randolph van Virginia (één der voorstanders van een hechte nationale band) bekloeg zich dan ook over de zwakheid van de federale apparatuur, die niet opgewassen bleek tegen de herhaalde inmenging van de staten.

Opdat de zwakke natie haar greep zou kunnen houden op de staten die haar vormden, diende zij o.a. te worden voorzien van een oordeelkundig uitgebouwde, sterke judiciële organisatie.

Hierin voorzag de in 1788 geratificeerde federale grondwet.

De Amerikaanse grondwet bepaalt dat de rechterlijke macht van de Verenigde Staten zal worden toegekend aan een Opperste Gerechtshof en aan de door het congres in te richten lagere rechtbanken.

De rechters, zowel van het Supreme Court als van de lagere federale rechtsinstanties, zullen hun functie behouden zolang hun gedrag goed blijft en voor hun diensten zullen zij een vergoeding ontvangen die gedurende hun ambtstermijn niet kan verminderd worden.

In elke strafprocedure, behoudens bij inbeschuldigingstelling van hoge openbare ambtenaren, zullen de feiten worden beoordeeld door een jury en de federale recht-

bank der plaats waar de feiten gepleegd werden, zal bevoegd zijn.

De bevoegdheid van de federale rechtbanken zal zich — steeds volgens de grondwet — na machtiging van het Congres uitstrekken over volgende punten:

1) Alle federale vraagstukken, d.w.z. betwistingen die oprijzen wanneer bescherming of toepassing wordt gevorderd van de grondwet, de federale wetten of verdragen.

2) Betwistingen in verband met admiraalschap en maritiem recht.

3) Geschillen waarbij de Verenigde Staten partij zijn.

4) Geschillen tussen burgers van verschillende staten, de zogeheten diversity cases. Ongeveer 15.000 of één vierde van de zaken die jaarlijks door de federale rechtbanken worden behandeld zijn «diversity cases» ⁽¹⁾.

5) Betwistingen tussen twee of meer staten of tussen een staat en de burgers van een andere staat.

6) Tenslotte de geschillen tussen burgers van eenzelfde staat die aanspraak maken op een onroerend goed waarvoor twee verschillende staten een eigendomstitel verleenden.

Bovendien bestaan enkele aangelegenheden waarvoor de grondwet aan de Supreme Court direkte bevoegdheid geeft.

Deze gevallen zijn veeleer sensationeel dan wel interessant op juridisch vlak. Derhalve zal ik hierover niet uitweiden.

Bij deze opsomming, valt onmiddellijk op dat de Grondwet de federale rechtbanken al deze problemen heeft toevertrouwd waarvan men kon vrezen dat de staten niet met de nodige onpartijdigheid zouden optreden.

Twee grondwettelijke bepalingen over de judiciële organisatie ontkenden bij het in werking komen van de Constitutie een ware storm van verontwaardiging.

De voorstanders van een totale zelfstandigheid voor de gewezen koloniën, accepteerden de grondwettelijke regel niet die toeliet dat de staten, welke wegens hun soevereiniteit niet voor hun eigen rechtbanken konden gedagvaard worden, nu plots door de eerste de beste burger van een andere staat voor een federale rechtbank konden worden gebracht.

De latere Chief Justice van de V.S.A. John Marshall wilde dergelijke mogelijkheid zelfs niet overwegen en het elfde Amendement op de Grondwet verkondigde weldra dat geen enkele rechtsinstantie van Gemeen- of Equity recht kon begonnen worden tegen één der staten, door de burgers van een andere staat, laat staan door bewoners van een vreemde natie.

Wat wij in Europa minder begrijpen is de kritiek die de Grondwetgevers te slikken kregen omdat zij nalieten te bepalen dat in burgerlijke geschillen een beroep kon worden gedaan op een Jury.

Alexander Hamilton stelde nochtans vast dat: «Les partisans et les adversaires du Projet de Constitution, s'ils ne sont pas d'accord sur autre chose, s'accordent du moins sur la valeur qu'ils attachent au jugement par jury.» (The Federalist, nr. 83).

Het zevende amendement op de grondwet bepaalde dan ook dat in alle instanties van Gemeen Recht waarvan de waarde twintig dollar overschrijdt, het recht op de beoordeling der feiten door een jury, dient te worden geëerbiedigd.

* * *

U zult in de loop van deze voordracht herhaaldelijk horen spreken over de Supreme Court, Courts of Appeals, District Courts enz.

Ik geloof dat de Belgische juristen een bondige analyse van de judiciële organisatie én van de staten én van de Amerikaanse natie met belangstelling zullen volgen.

De staatsrechtbanken genieten minder internationale bekendheid en zijn in hun werking niet zo spektakulair

als hun federale homoniemen. Zij behandelen immers niet de grote nationale vraagstukken zoals rassenintegratie en anti-trustwetgeving. Zij nemen echter kennis van het recht van alledag, in de Verenigde Staten de «Lawyer's Law» genoemd. Zij behandelen alle vorderingen die voortvloeien uit de kontrakten, de delikten en kwasi-delikten, het personen- en familierecht, het erfenissen- en testamentenrecht en noem maar op.

Als zodanig behandelen zij 95 % van de zaken die in de Verenigde Staten jaarlijks op rol worden gebracht.

De engelse traditie is in de judiciële organisatie van de staten merkwaardig genoeg beter bewaard gebleven dan in Engeland zelf. Zo wordt in eerste aanleg steeds recht gesproken door een alleenzettelend rechter. Deze rechter doet alleen uitspraak over de in de loop van het geding opgerezen rechtsvragen, terwijl de beoordeling van de feiten zowel in strafzaken als in burgerlijke zaken, nog steeds wordt overgelaten aan een jury.

In principe wordt de staatsrechter niet benoemd, maar gekozen. (In 34 staten worden de rechters van de General Trial Court verkozen voor een ambtstermijn van vier jaar). Hierbij wordt helaas weinig rekening gehouden met de juridische kennis van de kandidaat. Het gevolg is een judiciële organisatie van middelmatig gehalte (behalve in de Supreme Courts van de staten) met onderbetaalde lagere magistraten, die hun salariskomplexen afreageren door de betichten op buitensporig zware geldboeten te trakteren.

Herhaaldelijk gebeurt het dat een vrederechter iemand veroordeelt en het bedrag van de bekeuring deelt met de politieagenten die de delinkwent voorleiden.

Dergelijke praktijken worden vergemakkelijkt doordat deze lagere staatsrechtbanken geen enkel geschreven spoor moeten achterlaten van de voor hen gevolgde procedure.

Alhoewel elke staat op soevereine wijze zijn judicieel stelsel regelt, met als gevolg een grote diversiteit in structuren en benamingen, kan men toch een algemeen schema opstellen, dat — behoudens mineure afwijkingen — toepasselijk is op het geheel der staten.

Op de onderste sport van de judiciële ladder, vinden wij op het platteland de vrederechter. De Amerikaanse Justices of the Peace benaderen echter van verre niet het peil van onze vrederechters. Zij worden meestal bijzonder slecht betaald en zijn juridisch praktisch ongeschoold. Hun bevoegdheid strekt zich uit tot de «Misdemeanors» op strafrechtelijk gebied (komen overeen met onze overtredingen) en tot vorderingen beneden (meestal) driehonderd dollar op burgerlijk gebied.

In de kleine steden zetelen ofwel vrederechters ofwel «Magistrates». Tussen deze twee ambtenaren bestaat er allen verschil in benaming.

Tenslotte hebben wij op hetzelfde niveau in de grote steden de «Municipal Courts» die meestal onderverdeeld zijn in afdelingen, gespecialiseerd in verkeersovertreddingen, kinderbescherming, familiale verhoudingen e.a. Deze «Municipal Courts» genieten in de Verenigde Staten een voortreffelijke reputatie.

Daarboven staan de «General Trial Courts», de werkelijke hoekstenen van de ganse Amerikaanse judiciële structuur.

Wij kunnen deze rechtbanken best vergelijken met onze rechtbanken van eerste aanleg. Evenals deze zijn zij verdeeld in burgerlijke en strafrechtelijke kamers. «Trial Court» betekent letterlijk «Rechtbank die de feiten beoordeelt». Al de feitenkwesties worden overgelaten aan de appreciatie van de jury.

Ongeveer één vierde van de staten kent tussen het niveau van de Trial Court en dit van het Opperste Gerechthof, één of meer «Intermediate Courts» die de beroepen tegen de beslissingen van de «Minor Courts» en «Trial

Courts» behandelen, en die in sommige gevallen een originele jurisdictie bezitten.

Met de inrichting van deze rechtbanken poogde men hoofdzakelijk de taak van het Opperste Staatsgerecht te verlichten.

Daarom ook zetelen deze Intermediate Courts gewoonlijk in laatste aanleg.

Aan de top staat een Opperste Staatsgerechtshof dat samengesteld is uit vier, zes of acht Associate Justices en één Chief Justice, die gezamenlijk of per sektie zetelen.

Typisch voor de verscheidenheid in terminologie en benamingen is dat het Opperste Gerechtshof niet in alle staten de naam van Supreme Court draagt. Dit van New York wordt byb. «Court of Appeals» genoemd en dit van Connecticut «Supreme Court of Errors».

De Supreme Court van elke staat oordeelt niet in feite maar alleen in rechte. Haar interpretatie van de staatswetten en de grondwet is zelfs bindend voor het Opperste Gerechtshof van de Verenigde Staten.

Twee rechtsmiddelen kunnen worden aangewend tegen de arresten van het Opperste Staatsgerecht.

Alleen wanneer de Supreme Court van een staat een federale wet of — verdrag ongrondwettelijk heeft verklaard of een staatswet — die werd aangevallen wegens tegenstrijdigheid met het federale recht — heeft bevestigd, kan de Supreme Court van de Verenigde Staten worden gevat bij wijze van Appeal.

In alle andere gevallen is slechts een «Petition of Certiorari» (uitgesproken : sir-sheer-air-eye) mogelijk. Dit is een geschrift waarbij men de Supreme Court zeer nederig verzoekt de voorgelegde zaak te willen behandelen. Totaal diskretionair en alleen voor «especial and important reasons» zal de Supreme Court dan een «writ of Certiorari» verlenen.

De U.S. Supreme Court staat aan de top van het federale judiciële stelsel, waarvan het laagste échelon wordt gevormd door de U.S. district Courts en het middenste door de U.S. Courts of Appeals for the Circuit.

In elk van de zesentachtig federale distrikten van de Verenigde Staten zetelt een U.S. district Court, waarvan de rechters alleen zetelen en juridisch goed onderlegd zijn.

Aan deze distriktsrechtbanken is een soort prokureur verbonden, de U.S. Attorney, die de misdrijven tegen de federale wetten vervolgt onder gezag van de Attorney General (een lid van het presidentieel kabinet). Deze Attorney maakt dus deel uit van de uitvoerende macht en is eigenlijk slechts een gewone advocaat, die het vertrouwen van de regering geniet.

«Justice delayed, is Justice denied» schreef Chief Justice Waite in 1887. Op dat ogenblik had de rol van de Supreme Court een achterstand van liefst vier jaar opgelopen.

In 1891 maakte het Congres een einde aan deze overbelasting door de oprichting van de U.S. Courts of Appeals for the Circuit, die voortaan zetelden in beroep van de federale district courts. Deze benaming van Circuits Courts vindt haar oorsprong in de rondreis die elke Justice van de S.C. voor 1891 jaarlijks diende te ondernemen in het hem toegewezen gebied.

Er zijn in totaal elf federale beroepshoven (één voor elk van de tien circuits en één voor het distrikt Columbia) waarvan de rechters collegiaal en tenminste met drie zetelden.

Vooraleer over de Supreme Court van de Verenigde Staten de spreken, wil ik zeer kort het statuut en de bevoorrechte positie van de Amerikaanse federale rechter toelichten.

De federale rechter wordt, overeenkomstig de federale grondwet, voor het leven benoemd door de president van de Verenigde Staten.

Hij verdient een zeer aanzienlijk salaris ⁽²⁾ dat niet kan verminderd worden in de loop van zijn carrière (art. 3, sektion 2 van de Grondwet) en maakt praktisch geen kans op bevordering. Het gebeurt zeer uitzonderlijk dat een rechter van een district court of een circuit court benoemd wordt in een rechtbank van hogere graad.

Eenmaal benoemd bezit deze rechter, voorzien van al deze attributen, dan ook een uitzonderlijk grote zelfstandigheid, die niet wordt gekortwiekend door beslommeringen van financiële aard of een zich uitsloven voor promotie.

Indien België zijn magistraten een dergelijke stabiele positie kon bezorgen, zou de rechtsbedeling ongetwijfeld nog heel wat worden verbeterd.

De beslissingen van de Courts of Appeal for the Circuit kunnen voor de U.S. Supreme Court worden bestreden hetzij bij wijze van Appeal (in één enkel geval : wanneer de federale rechtbank verklaart dat een staatswet strijdig is met de grondwet) hetzij bij wijze van Certiorari.

Zoals hoger vermeld verplicht Appeal de Supreme Court tot herziening, terwijl bij een Petition of Certiorari, het Hof diskretionair beslist of het de aanhangig gemaakte zaak een herziening waardig acht.

Het Hof springt zeer karig om met zijn Writs of Certiorari. Aan 2/3de van de ongeveer 2.700 zaken die jaarlijks worden ingeleid, wordt een writ of certiorari (gewoonlijk Cert genoemd) geweigerd en in slechts drie-honderd van de overblijvende zaken wordt ten gronde gevonnist.

Anders dan in België spelen de federale rechtbanken en voornamelijk de Supreme Court, een vooraanstaande politieke rol.

Deze rol is zo oud als de geschiedenis van de Verenigde Staten. In 1835 reeds schreef de Tocqueville : «Les juges fédéraux ne doivent donc pas seulement être de bons citoyens, des hommes instruits et probes, qualités nécessaires à tous magistrats, il faut encore trouver en eux des hommes d'état.»

Jammer genoeg heeft de Supreme Court tot in de dertiger jaren een eerder reaktionaire, behoudensgezinde politieke koers gevolgd. Botsingen met meer progressieve presidenten kwamen dan ook herhaaldelijk voor. En deze laatste konden dikwijls niet eens rekenen op de steun van Justices die zij zelf hadden benoemd. Dat ondervond president Lincoln in 1864 wanneer vier door hem benoemde Justices eenparig met de overige leden van het Opperste Hof, besloten dat de door Lincoln opgerichte militaire rechtbanken volgens de grondwet onbevoegd waren niet-militairen te berechten.

Reeds ten tijde van de grote discussies over de slavernij liep de U.S. Supreme Court de evolutie achterna. In 1857 besliste het in de Dred Scott zaak dat een neger niet kon worden beschouwd als een burger van de Verenigde Staten, zodat hij geen aanspraak kon maken op een procedure voor een federale rechtbank wegens «diversity of citizenship». Bovendien diepte zij voor deze speciale gelegenheid het sinds 1803 in de vergeethoek geraakte principe van de grondwettelijke controle weer op en besliste dat de Grondwet aan het Congres geen macht toekende om de territoriale uitbreiding van de slavernij te beperken. (In 1820 had het Congres de Missouri Compromise gestemd waardoor ten Westen van een denkbeeldige lijn slavernij werd afgeschaft.) Het hoeft geen betoog dat de Supreme Court ten tijde van Dred Scott voor de meerderheid uit Zuidelijken bestond.

In een beslissing van 1891 zou de Supreme Court de basis leggen voor meer dan een halve eeuw rassen-segregatie. In de zaak Plessy v. Ferguson stelde het zijn «Seperate but Equal doctrine» op punt : rassen mogen worden gescheiden op voorwaarde dat dezelfde faciliteiten worden toegekend aan beide.

Tijdens de economische crisis van de dertiger jaren werd het Konservatisme van de Supreme Court bepaald waarkroepend.

Onder impuls van Franklin Roosevelt had het Congres een aantal New Deal wetten gestemd, die de nationale economie weer op gang dienden te brengen en de enorme armoede van de arbeiderswereld trachtte te lenigen.

In een reeks ophefmakende arresten vernietigde het Supreme Court de ene New Deal wet na de andere.

In 1936 besloot Roosevelt de «Oude Mannen» uit te schakelen. Hij vroeg aan het Congres om de bevoegdheid een supplementaire raadsheer te benemen voor elke Supreme Court die op zeventigjarige leeftijd zijn ambt weigerde meer te leggen. Dit tot de Supreme Court uit vijftien rechters zou bestaan.

Het Amerikaanse publiek reageerde echter op nogal onverwachte wijze. Duizenden protestbrieven tegen Roosevelt's ontwerp stroomden binnen op de griffie van het Congres.

De Justices hadden echter begrepen dat zij de ganse natie niet langer ongestraft konden voor schut stellen en op 12 april 1936 werd voor het eerst een New Deal wet geldig bevonden.

Sindsdien loopt het «derde paard» zoals president Roosevelt de Supreme Court placht te noemen, helemaal in het gareel van President en Congres. Tijdens de laatste decennia heeft het Hof zich zelfs opgeworpen als de onbetwistbare kampioen van de rassengelijkheid en de individuele vrijheden.

* * *

In het begin van deze uiteenzetting wees ik reeds op de verscheidenheid en tegenstrijdigheid van de Amerikaanse wet als rechtsbron.

Inderdaad beschikken én de Natie én de afzonderlijke staten over een eigen Wetgeving en Grondwetgeving.

Een eerste vraag die wij ons dan ook kunnen stellen is de volgende: «Wat gebeurt er wanneer een Amerikaanse federale rechter wordt gekonfronteerd met de specifieke staatswetgevingen en omgekeerd wanneer een staatsrechter tegenover de federale rechtbank komt te staan?»

Het tweede facet van het probleem is eenvoudig, algemeen wordt immers aanvaard dat de staatsrechter het federale recht dient te interpreteren en toe te passen zoals een federale rechtbank dat zou doen.

Tot in 1938 werd echter aangenomen dat de federale rechtbanken niet gebonden waren door de interpretatie die de Staten aan hun eigen wetten gaven.

Hiervoor steunde men op de vrij geforceerde uitspraak die de Supreme Court in 1842 verleende in een zaak Swift v. Tyson. Justice Story die in deze zaak de mening van de meerderheid in de Supreme Court verwoordde, bevestigde het bestaan van zoiets als een Algemene Federale Common Law. Hij erkende dus het bestaan van door alle staten aanvaarde rechtsregelen, die samen het gemeenrecht van de Verenigde Staten uitmaakten.

De bedoeling van Associate Justice Story was vanzelfsprekend het recht van de Verenigde Staten te uniformiseren. Dit opzet was op zichzelf ongetwijfeld lofwaardig maar leidde in diversity cases tot ontelbare moeilijkheden. Steeds opnieuw bleek immers dat deze zo geprezen gemeenschappelijke rechtsprincipes in werkelijkheid niet bestonden.

Story's theorie hield desondanks bijna een eeuw lang stand, nml. tot in 1938 toen de Supreme Court een uitspraak deed in de zaak Erie Railroad v. Tompkins.

Zekere Tompkins wandelde langs een spoorweglijn in de staat Pennsylvania. Hij werd door een lokomotief van de Erie spoorwegmaatschappij aangegrepen. Hij bleef zwaar gewond achter. Tompkins was een burger van Pennsylvania en de spoorwegmaatschappij had haar maatschappe-

lijke zetel te New-York. Derhalve dagvaardde Tompkins de Erie Railroad voor de federale distriktrechtbank van New-York. (diversity of citizenenschap - zie hoger).

Had de federale rechtbank de wet van de staat Pennsylvania toegepast, dan was de Erie spoorwegmaatschappij vrijuit gegaan op grond van Tompkins eigen onvoorzichtigheid. De rechtbank volgde echter de sinds lang gevestigde regel, paste de General Common Law van de Verenigde Staten toe en veroordeelde de spoorwegmaatschappij tot een zware schadevergoeding.

De beslissing van de eerste rechter werd bevestigd door het Hof van Beroep voor het tweede Circuit (er zijn er elf in de V.S.) maar de Supreme Court hervormde de uitspraak en sloot zich aan bij de evidentie dat het algemeen gemeen recht (general Common Law) van de Verenigde Staten slechts een zinsbegoocheling was.

Voortaan zouden de federale rechtbanken de staatswetgeving toepassen zoals de eigen staatsrechter dat zou doen.

Een tweede vraag die de tweeslachtigheid van de Amerikaanse wetgeving doet oprijzen is deze naar het gezag dat een uitspraak, gewezen in de ene staat, geniet in een andere staat.

Reeds volgens de «Articles of Confederation and Perpetual Union» diende elke staat algeheel geloof en krediet te verlenen aan de uitspraken van rechtscollages in een andere staat. Aldus werd de basis gelegd voor een duurzame coëxistentie van de jonge staten in de schoot van het federale bestel. Een bepaling die een dergelijk eenmakend doel beoogde, werd natuurlijk behouden in de federale grondwet.

«Algeheel geloof en krediet» betekent echter alleen dat ook buiten de staatsgrenzen, de juridische situatie die door het vonnis wordt geschapen, dient te worden erkend.

Opdat het vonnis bovendien uitvoerbaar zou worden buiten de staatsgrenzen, dient het gestaafd door een exequatur. Bij deze procedure van exequatur wordt evenmin als in ons rechtssysteem, de grond van de zaak behandeld.

Behalve inzake echtscheiding, erkennen de staatsrechtbanken meestal de juridische situatie die voortspruit uit een vonnis van een rechtbank van een andere staat.

Waarom wordt nu van deze algemene regel afgeweken voor de echtscheidingsprocedures?

In sommige staten geldt een echtscheiding als een bijzonder ernstige aangelegenheid met betreuwenswaardige gevolgen, zowel voor de echtgenoten als voor de kinderen. Zij reglementeren de procedure dan ook even grondig als ons Burgerlijk Wetboek.

Andere staten zien in een echtscheidingsprocedure uitsluitend een welkome en rijke bron van inkomsten. De staat Nevada is ongetwijfeld de kampioen van de blitz-echtscheidingen.

Is men moe gekeken op zijn echtgenoot(e)?

In Nevada geen problemen! Men installeert zich in een van de talrijke luxe-ranches, dagvaardt de thuisgebleven huwelijkspartner en na zes weken verschijnt men voor de rechtbank. Nadat men heeft gezwoeren zich te goeder trouw in Nevada te hebben gevestigd, krijgt men wegens geestelijke wreedheid in hoofde van de tegenpartij, zonder meer de vrijheid terug en dezelfde dag nog kan men een nieuw huwelijk aangaan. Zoiets als een wachttermijn na eerste huwelijk bestaat in deze staat immers niet.

Het is begrijpelijk dat verschillende staten weigerden enige waarde te hechten aan dergelijke echtscheidingen. Het is dan ook herhaaldelijk gebeurd dat de betrokkene na een tweede huwelijk wegens bigamie in de gevangenis terecht kwam.

In dergelijke omstandigheden werd het bepaald moeilijk om nog van rechtszekerheid te spreken.

Het is uiteindelijk de U.S. Supreme Court die er in geslaagd is enige klaarheid te brengen en de respectieve judiciële machten min of meer te verzoenen.

De Supreme Court bepaalde vooreerst op welke wijze en met inachtneming van welke termijn, de thuisgebleven echtgenoot kan worden gedagvaard.

Ten tweede werd duidelijk gesteld dat de rechtbank van de werkelijke woonplaats de splitsbaarheid van de echtscheiding kan aanvaarden. Dit betekent dat de echtscheiding in zekere zin een feitelijkheid wordt en dat een strafrechtelijke veroordeling wegens bigamie of overspel niet meer mogelijk is. Anderzijds blijft de betrokkene toch gehuwd zodat het alimentatiegeld of eventueel het recht op de nalatenschap kan worden toegekend.

* * *

Uit het voorgaande blijkt de moeilijkheid het recht van de V.S. te kennen en te voorspellen welke rechtsregel de rechtbanken zullen toepassen.

Zelfs bij de Amerikaanse jurist veroorzaakt deze situatie een gevoel van wrevel en rechtsonzekerheid.

De nood aan een uniforme en eenvoudiger wetgeving wordt dan ook reeds sedert het begin van de vorige eeuw aangevoeld, zij het op een eerder latente manier.

De in 1868 opgerichte Amerikaanse Advokatenorde (American Bar Association) maakte van de uniformisering van het Amerikaanse recht één van haar hoofdobjectieven.

In haar schoot ontstond de in 1912 gestichte «National Conference of Commissioners on Uniform State Law». Deze vereniging legt jaarlijks tientallen wetsontwerpen ter goedkeuring voor aan de verschillende staatswetgevingen.

Zeër uitzonderlijk geniet een dergelijk ontwerp de onvoorwaardelijke goedkeuring van de staatslegislatuur. Gewoonlijk wordt het eerste grondig geamendeerd vooraleer kracht van wet te krijgen.

In 1955, dus 43 jaar na zijn oprichting, was dit Instituut er slechts in geslaagd drie ontwerpen ongewijzigd te laten goedkeuren door de geheelheid der staten.

Hij die het enorme aanzien kent die deze instelling in de V.S. geniet, zal aldus overtuigd zijn van de afkeer die de Amerikaan voelt voor elke tendens tot unificatie of zelfs uniformisering van zijn recht.

Naast de «National Conference of Commissioners on Uniform Law» gaat de grootste eenmakende kracht uit van de in 1923 opgerichte «American Law Institute», waarvan al wat naam heeft in de Amerikaanse rechtswereeld deel uitmaakt.

Dit instituut is niet alleen de vektor van de beweging tot een uniform Gemeen Recht, maar is tevens uiterst actief op wetgevend vlak.

Het Uniforme Handelswetboek (Uniform Commercial Code) werd in 1952, na een negen jaar durende samenwerking met de National Conference of Commissioners on Uniform Law, gepubliceerd en is thans in het merendeel der staten aangenomen. Het is typerend voor de V.S. dat men precies in de handels- en economische sfeer uiterst snel tot een resultaat is gekomen, dat voor andere rechtstakken nog steeds tot de dromenwereld behoort.

De American Law Institute stelde vast dat de grote principes van het Gemeen Recht (Common Law - Judge's Law) stilaan overwoekerd werden door een enorm aantal judiciële beslissingen en dreigden verloren te gaan.

Voor verschillende rechtstakken ontwierp het Instituut een soort officieuze Codex, waarin de belangrijkste juridische principes onder de vorm van een duidelijke rechtsregel werden vastgelegd.

Dergelijke Restatements of Law werden doorgevoerd op het gebied van de Aquilische verantwoordelijkheid, het kontrakten-, vennootschappen- en eigendomsrecht.

Een eerste Serie Restatements werd uitgewerkt tussen 1923 en 1950.

Het Instituut duidde voor ieder onderwerp een verlaggever aan die in samenspraak met een comité van

adviseurs «ex cathedra» de geldende rechtsregelen vaststelde.

De redenering of motivering waarop elke rechtsregel steunde, werd niet eens vermeld. Sterker nog, de argumenten pro en contra van rechtsleer en rechtspraak bleven in de Restatements onaangeroerd.

Alleen een beknopte uiteenzetting over het toepassingsgebied van elke regel en een paar verklarende voorbeelden werden aangehaald.

Volgens de American Law Institute kon de uniformisering van het Amerikaans recht immers het gemakkelijkst worden bereikt indien de Restatements of Law geen ander gezag genoten dan het prestige van het Institute en de reputatie van de steeds eminente rechtsgeleerden die voor de Restatements instonden.

Wanneer in 1951 de Restatements werden herzien, gingen men gans anders te werk. Steeds met de bedoeling een groter gezag te geven aan de opgestelde rechtsregelen, voorzag men deze van uitgebreide commentaren. Een uiteenzetting van de motieven die leidden tot een bepaalde formulering eerder dan tot een andere, werden toegevoegd. Waar de rechtbanken verdeeld waren over het behandelde onderwerp, werd dit vermeld.

Onlangs de lof die deze tweede serie Restatements toegeswaaid krijgt, kan men betwijfelen of zij het beoogde resultaat hebben bereikt.

Weliswaar genieten zij in de V.S. een groter gezag dan om het even welk auteur en hebben de staatsrechtbanken herhaaldelijk de regelen van de Restatements toegepast, vooral wanneer de opgeworpen rechtsvraag in hun staat nog niet definitief beslecht werd.

Men zal eveneens laten opmerken dat een Restatement zeer uitzonderlijk door een rechtbank wordt verworpen, maar hetzelfde kan gezegd worden van elk gereputeerd auteur.

Wanneer een rechtbank een oplossing voorstaat die indruist tegen een rechtsregel van een Restatement, zwijgt zij deze laatste dood of verklaart waarom de regel in het behandelde geval niet toepasselijk is.

De Amerikaanse juristen schijnen in elk geval geen onvoorwaardelijk geloof te hechten aan de Restatements. Zij gebruiken deze absoluut niet als een kodeks. In de Restatements zoeken zij niet zozeer de te volgen rechtsregel, maar wel de belangrijkste arresten betreffende de rechtsvraag die hen interesseert.

De Restatements betekenen wel een belangrijke stap in de richting van een Codificatie en zouden deze ten zeerste vergemakkelijken, de dag dat de V.S. beslissen een éénvormige wetgeving te aanvaarden.

Voorlopig is de verdeeldheid over de noodzakelijkheid van deze stap echter zo groot dat de franse hoogleraar André Tunc vaststelt dat: «le droit américain est certainement dans un état de crise au sens philosophique du mot.»

Zal het Amerikaanse recht een onoverzichtelijke chaos worden zonder enige rechtszekerheid?

Of wordt het een soepel en handig werkmiddel ten dienste van de bekwame jurist?

Volgens mij zal het de Amerikaanse rechter zijn, die in laatste instantie zal beschikken of het Recht in de V.S. de ene of de andere Richting zal uitgaan.

VLAAMSE JURISTEN,

ABONNEERT U OP

RECHTSKUNDIG WEEKBLAD

Rede van Mr. G. GRYSOLLE, Stafhouder der Balie van Dendermonde.

Het is een traditie geworden aan onze balie, dat de stafhouder, na het uitspreken der openingsrede, het woord neemt, om de spreker en zijn toespraak, kort en bondig, onder de loupe van de kritiek te nemen — en waar ik dit woord kritiek dan toch te sterk vind — zeg ik liever, een bondige repliek te geven.

Met uw toelating zou ik van deze traditie enigszins willen afwijken en mij eerder wagen, gedurende de paar minuten, welke mij toegemeten zijn, aan een aanvulling van het door de spreker gekozen onderwerp. De complexiteit van dit onderwerp immers brengt mede, dat iemand die zich op dat terrein waagt, zich als het ware blootstelt aan kritiek, minstens deze van onvolledigheid.

Kritiek is echter gemakkelijk en nog al dikwijls het wapen van diegenen die zelf nog niets bewezen.

Aan het adres van de spreker, onze confrater Mr. Raschaert, wens ik vandaag alleen de lof toe te sturen die hij onbetwistbaar verdient. Gij hebt, mijn waarde confrater, naast de zeer grote verdienste, de moed op te brengen om de verantwoordelijkheid van een openingsvergadering op u te nemen, de even grote verdienste gehad de aandacht van uw toehoorders geboeid te houden door het actuele, het ons onmiddellijk omringende facet van het onderwerp, hetwelk ons allen, als het ware dagelijks beroert, ingevolge de communicatiemedia, die van iedere Amerikaan bijna de gebuur van naast de deur maakt, ingevolge ook de onbetwistbare aanwezigheid van Amerika in ons dagelijks Europees en nationaal leven. U bracht ons bovendien uw kennis over in een klare, bevattelijke en vooral verzorgde taal.

Voor dat alles mijn beste dank en vooral mijn oprecht gemeente lofbetuiging.

Ik zei u reeds dat ik graag zou inhaken op de openingsrede van vandaag en even zou willen belichten de persoon, welke met dat komplekse rechtssysteem, met dat vrij verwarde wetsbestel, juist ingevolge de van staat tot staat verschillende wetgeving, dagelijks gekonfronteerd wordt, nl. de advocaat.

De Amerikaanse advocaat oefent zijn beroep uit ofwel als alleenstaande, ofwel in groepsverband, d.i. in een advocatenkantoor, « Law firm » genoemd.

Waar men op het platteland en in de kleinere steden nog zeer veel alleenstaande advocaten aantreft, vindt men kleinere advocatenkantoren meer in kleinere steden terwijl de grote advocatenkantoren wel enigszins beperkt zijn tot enkele belangrijke steden.

Het aantal advocaten per kantoor varieert van twee tot drie, tot enkele tientallen voor de middelgrote kantoren en meer dan 100 voor de topkantoren.

Ieder advocatenkantoor van enig belang beschikt over een juridische staf, een administratieve staf die vaak belangrijker is dan de juridische, en een min of meer uitgebreide bibliotheek, die, die wordt bijgehouden door gespecialiseerd personeel.

De juridische staf bestaat uit :

- junior associates, of de jonge rekruten die pas van de faculteit komen ;
- senior associates, die verscheidene jaren praktijk hebben ;
- junior partners, die in de schoot van de vereniging werden opgenomen na een 10-tal jaren balie ;
- senior partners, diegenen die de vereniging leiden.

De partners voeren zelfstandig hun beroep uit, maar doen in hun activiteiten meestal beroep op de kennis en ervaring van andere partners of associates. Het beleid van het kantoor wordt in principe gezamenlijk door de partners

bepaald. In grote kantoren vormt men soms informele commissies die zich met welomlijnde problemen bezig houden, zoals de organisatie van de bibliotheek, behuizing en kantoorruimte, vaststellen van salarissen, enz. Het inkomen van de partners bestaat uit de winst van het kantoor, die in principe bij gezamenlijke overeenkomst onder de partners wordt verdeeld.

Over de verdeling van de winsten bestaan verschillende opvattingen en de verdeelsleutels verschillen van kantoor tot kantoor. Het inkomen van het kantoor omvat niet alleen de honoraria, die aan de cliënten worden aangerekend, maar eveneens alle andere baten en inkomsten die de partners en associates uit hoofde van hun beroep verwerven, zoals vergoedingen als beheerder in vennootschappen, zitpenningen in commissies, enz. Soms wordt bij de verdeling van de winst ook rekening gehouden met het aandeel, dat een partner had bij het binnenbrengen van een belangrijke cliënt die hoge honoraria heeft opgeleverd. Over het bedrag van het inkomen van partners is natuurlijk niet zoveel bekend. Het jaarinkomen van de huidige Attorney General John Mitchell werd als senior partner in zijn law firm op 10.000.000 BF geschat.

Zowel de alleenstaande advocaat als de advocatenkantoren spitsen hun hoofdactiviteit toe op het verlenen van advies en het bemiddelen in het prejudicieel stadium, veel meer dan op pleiten. Het proces wordt zoveel mogelijk vermeden en enkel voorbehouden aan geschillen van principiële aard of zeer belangrijke aangelegenheden, waar het financieel belang van de cliënt de aanzienlijke proceskosten rechtvaardigt.

De hoofdbezigheid van de advocaat en vooral van de advocatenkantoren is derhalve het voortdurend juridisch begeleiden van de cliënt om crisissen en processen te vermijden.

Juist omdat het adviseren en juridisch begeleiden van hun cliënten het hoofdbestanddeel van hun beroep uitmaakt, was en blijft dé grote bekommernis van de Amerikaanse advocaat desbetreffende het monopolie te verwerven en te behouden.

Zijn American Bar Association, d.i. de organisatie van individueel optredende advocaten en advocatenkantoren, dewelke per staat gegroepeerd zijn, waken zorgvuldig en beschermen hun leden daadwerkelijk en efficiënt tegen inbreuken op het genoemde monopolie door niet juridisch gevormde raadgevers en buitenlandse advocaten.

Wanneer wij ons nu afvragen, welke de oorzaken zijn en de oorsprong van de advocatenverenigingen in de Ver. Staten, dan kunnen wij van meet af aan zeggen dat deze vraag eerder ingewikkeld is, daar hier geografische, sociologische, economische en politieke factoren hun invloed doen gelden.

Als bijzonderste oorzaken mogen echter onmiddellijk geciteerd worden :

1. Het feit dat de belangrijkheid en verscheidenheid van bepaalde zaken in een dergelijk groot land het onmogelijk maken voor een advocaat, deze alleen te behandelen.
2. De economische en politieke geschiedenis van de Verenigde Staten heeft ook het zijne bijgedragen tot de vorming van de advocatenkantoren. De evolutie van een landbouweconomie (katoenplantages, tabak, rijst, enz.) naar een ver doorgedreven industrialisatie, bracht enkele mannen in dergelijke economische machtspositie, dat zware misbruiken niet uit de lucht waren en de Federale Regering verplicht was tussen te komen, door een reeks wetten uit te vaardigen die de macht van de grote industriële pioniers en hun ondernemingen beperkten en reglementeerden. De antitrust-wetten in 1890 en F.D. Roosevelts New Deal zijn daar illustere voorbeelden van.

Gedurende de New Deal en de wereldoorlog beleefde men een uitbreiding van de sociale en economische wetgeving en het ontstaan van nieuwe staatsorganismen voor de toepassing van deze wetgeving; zoals: de Federal Trade Commission, die waakt over het handhaven van de concurrentie en de goede trouw in het handelsleven, — de Securities and Exchange Commission (de Amerikaanse Bankcommissie), die het toezicht uitoefent op de uitgifte van aandelen en obligaties op de Amerikaanse geldmarkt, — de Federal Power Commission, belast met het toezicht op de gas- en elektriciteitsmaatschappijen en de vaststelling van hun verkoopprijs, — de Civil Aeronautics Administration, die het luchtvervoer controleert, de tarieven ervan goedkeurt en waakt over de veiligheid van de reizigers, — de National Labor Relations Board, die zich bezig houdt met de arbeidsgeschillen, — de Interstate Commerce Commission, die het weg- en spoorverkeer regelt, — de Atomic Energy Commission, die bevoegd is inzake de kernenergie, enz.

3. Zoals wij vernamen uit de spreekbeurt van Mr. Raschaert, vergemakkelijk het federaal stelsel van meer dan 50 staten, met een dubbel systeem van wetgeving en gerechtshoven het behandelen der zaken niet.

4. De kompleksiteit van de wetten, die de handel en de nijverheid regelen, verplichten de ondernemingen hun juristen vooraf of preventief te raadplegen, ten einde zich te beschermen tegen de zware sancties die inbreuken met zich kunnen brengen.

Uit wat voorafgaat valt het gemakkelijk te besluiten, dat de advocaat als alleenstaande, maar dan in mindere mate, doch vooral de grote advocatenondernemingen zich speciaal bezig houden met de organisatie en de financiering van vennootschappen, de uitgifte van aandelen en obligaties op de markt van New York, het opstellen van prospectussen, van contracten van vaste overname en van trustcontracten met fiduciaire instellingen, die de obligatiehouders vertegenwoordigen, onderhandelingen over en definitieve afwerking van fusiecontracten, verwerving van maatschappijen, onderhandelingen met staatsorganismen voor het bekomen van vergunningen voor de exploitatie van luchtwegen, radio- en televisiezendstations, voorafgaande onderhandelingen met de Internal Revenue of met de Anti Trust Division ten einde sancties of processen te vermijden, enz.

Dergelijke uiteenlopende activiteiten kunnen door één man niet worden waargenomen. Dit soort werk vraagt een grote specialisatie en team-work.

Wanneer ik er aan gehouden heb, van de gelegenheid ons door de spreker van deze plechtige openingsvergadering gegeven, gebruik te maken om het met het onderwerp nauw verband houdende fenomeen: de Amerikaanse advocaat, wat nader toe te lichten, dan is dit omdat sedert geruime tijd door gezaghebbende juristen vooral naar de Amerikaanse advocatenkantoren verwezen wordt, als te volgen instelling in Europa, maar waar tevens tegen waarschuwd wordt, voor zover vreemde, in het algemeen en Amerikaanse advocatenkantoren in het bijzonder, zich in ons land vestigen en er een dienstverleningspraktijk uitoefenen.

Welke lessen kunnen de Europese juristen en derhalve ook wij, Belgische juristen, uit de Amerikaanse ondervinding trekken?

Laat ons vooraf stellen dat ingevolge het zich vormen en ontwikkelen van de Europese Economische Gemeenschap sedert het Verdrag van Rome van 25-3-1957, er zich bij ons en dan vooral bij ons, waar Brussel dan toch in feite het hart is van de Gemeenschappelijke Markt, een gelijkaardige toestand ontwikkelt als in Amerika. Inderdaad behoudt ieder lid van de E.E.G. zijn eigen nationale wetgevingen en reglementeringen, zodanig zelfs dat som-

migen ervan struikelstenen schijnen te blijven tot volledige coördinatie.

De pogingen en inspanningen die gedaan worden om al deze onderscheiden nationale reglementeringen te coördineren zijn zeker lofwaardig en in grote mate nuttig voor een vlotter rechtsverkeer binnen de Gemeenschappelijke Markt. De resultaten van deze werkzaamheden zullen echter slechts na verloop van jaren merkbaar zijn.

In het licht van deze vaststelling is het derhalve duidelijk dat gespecialiseerde dienstverleningskantoren het hunne kunnen bijdragen om, spijs de labyrinten, welke de onderscheiden nationale wetgevingen der lidstaten, voor de niet-nationale rechtsonderhorigen uitmaken, deze laatsten veilig en snel voor te lichten en bij te staan bij het afsluiten en ten uitvoer brengen hunner handelsvereenkomsten.

Verwerpen wij vooral het bestaan van deze noodzakelijkheid van snelle en veilige juridische begeleiding, voor dit deel van het land, niet als toekomstmuziek, zonder enig onmiddellijk aktueel belang. Het volstaat nog maar binnen de grenzen van ons eigen rechterlijk arrondissement te kijken en wij zien reeds tal van industriën, opgerezen in het tijdsbestek van enkele jaren, die stuk voor stuk degelijke juridische begeleiding zouden kunnen gebruiken.

De Belgische jurist wordt in deze tijd niet alleen onbetwistbaar geroepen om mede te helpen aan het doelbereiken der Europese gedachte, maar hem wordt tevens een unieke gelegenheid gegeven om uit te groeien boven het klassieke beeld van de kleinburgerlijke provincie-advocaat, dat wij allen kennen, beeld dat in de gemeenschap, die ons omringt, van dag tot dag in waarde en aanzien vermindert.

Evenals in Amerika echter is de rechtsaktiviteit op Europees vlak, niet uit te voeren door een enkele advocaat. Het oprichten van advocatenkantoren dringt zich derhalve op, ook mede ingevolge de kompleksiteit van de eigen nationale wetgeving en reglementeringen.

Wij zien dat in ons land reeds verschillende advocatenkantoren zijn ontstaan, ook aan onze balie. Met het oog op de toekomst echter dient de nadruk gelegd op de noodzakelijkheid bij het stichten van advocatenkantoren te zorgen voor een degelijke organisatie en specialisatie.

Door organisatie bedoel ik dan mede, naast de andere elementen, welke dit begrip normaal inhoudt, het opnemen van jonge, veelbelovende afgestudeerden, van juristen welke rijke ervaring hebben opgedaan in nationale en internationale administratie of juridische diensten van privaatsbedrijven, bij onmiddellijke adekwate vergoeding, welke niet gesteund is op de inbreng van een aktueel cliënteel maar op het bekwaamheidsaandeel dat zij in de vereniging inbrengen.

De specialisatie zal ons dan vooral dienen gebracht door een meer aangepaste en op dat bepaald doel gerichte rechtsstudie aan de universiteit, dewelke de student niet alleen vertrouwd maakt met en specialiseert in het eigen nationaal rechtssysteem, maar tevens de nationale wetgeving en reglementering projecteert tegen een Europees rechtsbestel, gesteund op door alle lidstaten aanvaarde algemene rechtsbeginselen.

Ik wens nog even te blijven stilstaan bij de herhaalde en zeer gegronde waarschuwingen welke opgegaan zijn tegen de activiteiten door vreemde en dan vooral Amerikaanse advocatenkantoren, in ons land aan de dag gelegd. In zijn toespraak gehouden op het jaarlijks congres van het Verbond van Belgische Advocaten, nam de huidige Ere-Deken, toenmalige Deken van de Nationale Orde, Mr. Gilson de Rouvreur, een aantal omstandigheden door, welke hij groepeerde onder de titel « De Grote Samenzwering tegen de Balie ». Eén van deze punten was de concurrentie, en ik zou bijna zeggen oneerlijke concurrentie, welke ons wordt aangedaan door vreemde advocatenkantoren in ons eigen land.

Vergeeten wij niet dat op dit ogenblik in België minstens 1 Zweeds, 1 Italiaans, 1 Frans, 2 Duitse, 3 Britse en 14 Amerikaanse kantoren gevestigd zijn. Wanneer de Ere-Deken zegt minstens, dan heeft dit woord zijn betekenis, want de vestiging van deze kantoren geschiedt buiten alle vastgelegde reglementering of discipline, maar ook buiten het medeweten der Belgische balies. Vooral de Amerikaanse kantoren moeten ons tot nadenken stemmen. Inderdaad werken naast een twintigtal Amerikaanse juristen en een 50-tal Belgische medewerkers, doctors in de rechten, vreemd aan de balie en verbonden aan het kantoor met een bediendencontract. De activiteit van de Amerikaanse juristen is gedekt door een beroepskaart, afgeleverd door de Belgische Administratie, onder uitdrukkelijk verbod weliswaar consult te verlenen inzake Belgisch recht en personen in dienst te nemen, zelfs van Belgische nationaliteit, die dan op hun beurt dergelijke activiteit zouden uitoefenen.

Hoe schoon en geruststellend dit ook moge klinken, bepaalde niet weg te cijferen feitelijkheden moeten ons scepticisme opwekken. Inderdaad is het moeilijk aanvaardbaar dat naast de Amerikaanse juristen nog een 50-tal Belgische juristen moeten aangeworven worden om enkel Amerikaans en Europees recht toe te passen. Anderzijds weten wij allemaal dat in ons land reeds een groot aantal ondernemingen, en dan niet de kleinste, op een of andere manier afhankelijk zijn van Amerikaanse instellingen en kapitalen. Wat belet of zal bij verdere uitbreiding beletten, zelfs ogenschijnlijk Belgische firma's, hun toevlucht te nemen tot deze kantoren, hiertoe desnoods verplicht door Uncle Sam, medevenoot of geldschietster.

Overigens wat belet een Belgische firma deze kantoren te consulteren inzake Europees recht of het nationaal recht van een ander Europees land, daar waar enkel consult inzake Belgisch recht verboden werd?

En vergeeten wij niet dat heel die activiteit geschiedt zonder enige gebondenheid aan gelijk welk voorschrift van de balie, hetzij algemeen zoals voorgeschreven door het Gerechtelijk Wetboek of door de Nationale Orde, hetzij in het bijzonder zoals voorgeschreven door iedere balie afzonderlijk. Juist op dat stuk ontbreekt dan bovendien nog de wederkerigheid, zo in aantal als in omvang, tussen Amerikaanse privaatrechten in België en Belgische privaatrechten in Amerika, toch blijft het een feit dat ingevolge de stugge monopolie verdediging van de Amerikaanse advocaat door middel van zijn zeer waakzame American Bar Association, een Belgisch advocaat of advocatenkantoor nooit of slechts na het overwinnen van menselijk gesproken onoverkomelijke hinderpalen, er zal in slagen op Amerikaans grondgebied een rechtspraktijk uit te oefenen.

Het concurrentiegevaar komt overigens niet alleen van

de Amerikaanse advocaat. Staande de reeds aanwezige behoefte aan bekwaame en diligente raadslieden en de zekerheid dat deze behoefte op Europees vlak steeds maar in stijgende lijn zal gaan enerzijds, en anderzijds de zeer duidelijke bedoeling van de ondertekenaars van het Verdrag van Rome, om te bereiken dat iedere morele rechtspersoon zich vrij zou mogen bewegen, zich vrij zou mogen vestigen en vrij diensten verlenen binnen de grenzen van al de lidstaten, is de Belgische advocaat het aan zich zelf en de balie verplicht zich te manifesteren in alle mogelijke omstandigheden, zich in te spannen om het peil van de Europese advocatuur te bereiken en te blijven evenaren, opdat het Europees Parlement, wanneer het geroepen wordt om zijn advies te geven, rekening zou houden met de rechten van alle nationale balies. Hiertoe zullen wij dit Parlement slechts kunnen dwingen, zo de Belgische advocatuur bewijst door haar innerlijke structuur, dat zij de taak welke haar in het kader der Europese Gemeenschap is toegewezen, aankan.

Alleen op die wijze zal de Belgische balie bij machte zijn te lande het nodige aantal gekwalificeerde advocaten en/of advocatenkantoren ter beschikking van de stijgende behoefte te stellen, maar ook op het grondgebied van de andere lidstaten de kansen te grijpen die er onbetwistbaar zullen gecreëerd worden.

Deze ontwikkeling belangt iedere advocaat aan, derhalve ook ieder van ons. Waar hij thans in zijn stad of streek nog alleen is als pleiter of raadgever, daar zal hij, zo zulks nog niet is gebeurd, eerstdaags de tussenkomst van vreemde advocaten dienen vast te stellen. Dit verschijnsel immers is onafwendbaar verbonden aan het openstellen der staatsgrenzen, de toenemende internationale uitwisseling, economische expansie en de steeds toenemende mededingingsstrijd op alle gebied. De advocaat wordt derhalve voor de keuze gesteld, óf ondergaan in heimweevol terugdenken aan het verleden en zijn privileges óf door aanpassing aan de eisen van de toekomst zijn voortbestaan als enige pleiter en raadgever verzekeren en wettigen.

Om te eindigen wou ik nog graag namens de ganse balie en ook in eigen naam, alle genodigden, magistraten en andere hoogwaardigheidsbekleders, bedanken om hun vererende aanwezigheid, die én voor de Conferentie der Jonge Balie én voor de Balie in haar geheel een blijvende blij van waardering en van onderlinge vriendschappelijke samenwerking in dienst van het recht is en tevens de stimulerende prikkel vormt om te volharden op de ingeslagen weg.

Aan de heer Voorzitter der Conferentie en zijn staf bestuursleden wens ik mijn dank en lof te betuigen om de degelijke organisatie en het succesvol verloop van deze openingsvergadering.

Deze beide spreekbeurten werden voorafgegaan door de

Rede van Mr. Roger GUNS, Voorzitter van de Conferentie der Jonge Balie te Dendermonde.

Ik verklaar deze plechtige vergadering voor geopend.

Een jaar terug, in deze rechtszaal, sprak ik dezelfde woorden uit. Nog een jaar eerder werden ze gezegd door mijn voorganger: en zo kan ik nog vele jaren terug gaan.

Volgend jaar zullen ze — zo zie ik het tenminste — uitgesproken worden door mijn opvolger, en zo zal, of tenminste kan het verder gaan.

Er zit traditie in onze Conferentie. Wat niet wil zeggen dat de advocaat geen oog zou hebben voor het nieuwe wat ons gebracht wordt door de wetenschap, de evolutie in

de maatschappij en de maatschappelijke verhoudingen. Mijnheer de Stafhouder,

Bijzonder blij ben ik, dat ik de vreugde mag kennen U als Stafhouder te verwelkomen. Uw verkiezing is geen verrassing geweest en alles laat voorzien dat de verantwoordelijkheden die er mee gepaard gaan, U niet te zwaar zullen vallen. U weet dat U volledig op de Conferentie van de Jonge Balie mag rekenen, terwijl de Conferentie vanzelfsprekend ook rekenen blijft zoals in het verleden, op de morele en andere steun van de Stafhouder en de leden van de Raad der Orde.

Mijnheer de Eerste Voorzitter van het Hof van Beroep te Gent,

Het treft mij in aangename zin te mogen vaststellen dat U ons opnieuw vereert door Uwe aanwezigheid, die ten volle naar waarde wordt geschat, en die getuigt van uw grote belangstelling voor het leven aan onze Balie.

De weg naar Dendermonde is U goed bekend van vroegere tijden, zoals U evengoed bekend zijn, de wegen in dit rechtsgebouw. Met eerbied heet ik U welkom.

Mijnheer de Eerste Advocaat-Generaal bij het Auditoraat-Generaal van het Arbeidshof te Gent,

Bijzonder verheugd zijn wij dat U in ons midden vertoeft, en zodoende de Balie de werkelijkheid laat ervaren van het bestaan van de nieuwe rechtsinstantie die het Arbeidshof toch is.

Ik hoop dat tussen het Auditoraat-Generaal en de leden van onze Balie de beste verhoudingen mogen groeien.

Mijnheer de Voorzitter van de Arrondissementsrechtbank te Dendermonde,

U wil ik eerst danken om de traditionele gastvrijheid die U onze Conferentie steeds weer verleent.

Wij zouden ons waarlijk geen plechtige openingsvergadering als deze kunnen voorstellen, zonder uw aanwezigheid, die wij ten eerste op prijs stellen. Zoals voorheen zal ik, met mijn bestuur en de ganse Conferentie, al doen wat mogelijk is om de goede verstandhouding tussen U en de leden van uw korps enerzijds en de Balie anderzijds te handhaven, ja te bevorderen.

Mijnheer de Voorzitter van de Arbeidsrechtbank te Dendermonde,

Het is niet zonder een vleugje heimwee dat ik U zo aanspreek. U was een uitstekend Confrater en oud-Stafhouder. Vanzelfsprekend blijft en zijt U welkom in ons midden en ik veroorloof mij U in herinnering te brengen Uw eigen woorden vorig jaar, deze dag, ons de verzekering gevend dat U ieder jaar deze dag bij ons zoudt zijn.

Mijnheer de Voorzitter van de Rechtbank van Koophandel te Dendermonde,

U zijt evenmin een onbekende voor onze Conferentie aan dewelke U begin van dit jaar een prachtige en welgesmaakte causerie aanboodt. Wij hebben U toen onze dank betuigd en kunnen U nu verzekeren dat die avond in het geheugen van iedere aanwezige blijvend geprent staat.

Mijnheer de Procureur des Konings, bij de Rechtbank van Eerste Aanleg te Dendermonde,

Zeer oprecht dank ik U om Uwe aanwezigheid. U volgt van dichtbij de evolutie van het Balieleven en U zijt er bijzonder attent voor dat de contacten tussen U en de leden van het Parket enerzijds, en de advocaten aan de andere kant, op efficiënte en prettige wijze kunnen verlopen. Wij drukken de hoop uit dat eenzelfde goede geest beiderzijds steeds aanwezig moge blijven.

Mijnheer de Auditeur bij de Arbeidsrechtbank te Dendermonde,

De Balie heeft Uw hoedanigheden leren kennen toen U deel uitmaakte van het Parket van de Heer Procureur des Konings te Dendermonde. Wij verheugen er ons over dat uw benoeming voor ons geen afscheid betekent.

Mijnheer de Raadsheer Beeckman bij het Hof van Beroep te Gent,

Mijnheer de Raadsheer Broeckx, bij het Arbeidshof te Gent,

Mijnheer Substituut Generaal De Saeger, bij het Arbeidshof te Gent,

Niemand zal het mij, naar ik hoop, ten kwade duiden wanneer ik zeg dat U — meer dan vele anderen — zeer dicht bij de Dendermondse Balie zijt gebleven. Wij danken er U om en hopen U nog dikwijls in ons midden te zien.

Een zeer speciaal woord van welkom ook aan de Heer Walter Brosens, Kabinetschef en vertegenwoordiger van de Heer Vranckx, Minister van Justitie.

....

Hier verwelkomt de Voorzitter nog een hele reeks magistraten en hoogwaardigheidsbekleders, alsmede vertegenwoordigers van zusterconferenties.

....

Waarde Confraters, Mevrouwen, Mijne Heren,

Niemand zal het mij ten kwade duiden dat ik mij eerst en vooral wend tot onze jongere Confraters, welke pas zeer recent met het balieleven kennis hebben gemaakt, en hun eerste ervaringen opdoen.

Het leven van een advocaat is een sterk bewogen leven. Niet alleen omwille van de vele verplaatsingen van de ene rechtbank naar de andere, maar wellicht het meest door de verbondenheid van de advocaat met de hartslag van het leven van enkeling en maatschappij.

Wanneer die hartslag rustig zijn gang gaat, is die advocaat er meestal niet nodig. Het is maar wanneer wrijvingen ontstaan tussen de enkeling en zijn medemens, en tussen de enkeling en de maatschappij, dat de bijstand van die advocaat gevraagd wordt.

Ontzettend belangrijk is het die bijstand op een degelijke wijze te bezorgen aan hen die er om vragen.

Verrijkend is het voor hem die zijn diensten kan geven.

Iedere zaak is een andere zaak en iedere zaak vraagt de inzet van de volledige persoonlijkheid. Hier is geen slenter of sleur verantwoord.

Door het bestendig ten dienste staan van de medemens voor zijn moeilijkheden en problemen, door het oprecht doordringen naar de kern ervan, door een volgehouden studie van de juridische problematiek die onvermijdelijk rond ieder probleem aanwezig is, vormt de advocaat zichzelf tenslotte met de hulp van de rechtzoekende, tot een meer volledig mens en gemeenschapswezen.

De jonge confraters vooral moeten er zich bewust van zijn dat zij voor een ernstige opdracht staan die de inzet vraagt van al hun krachten. Zoals in het verleden zal de Conferentie van de Jonge Balie zich blijven inspannen voor de vervolmaking van haar leden.

Vanaf 1 november 1970 is het gerechtelijk wetboek integraal van kracht geworden. Sedert dezelfde datum kennen wij ook de nieuwe rechtsinstanties als bijvoorbeeld de Arbeidsrechtbanken.

Deze heuglijke gebeurtenis is trouwens op buitengewoon plechtige wijze herdacht geworden op 25 november 1970 in het Justitiepaleis te Brussel in aanwezigheid van Zijne Majesteit de Koning.

Het is zeker nog veel te vroeg om te bevestigen dat de doorgevoerde hervormingen op alle gebied voldoening geven. Eén feit blijkt vast te staan ook nu reeds: de hervorming was er nodig en betekent in elk geval een belangrijke verbetering.

Wanneer de gerechtelijke hervorming bepaalde rechtsinstanties heeft afgeschaft en andere heeft gecreëerd, dan was tevens te voorzien dat het bestaande rechtbankpersoneel onvoldoende zou zijn en in gevoelige mate zou moeten opgedreven worden.

Dan was tevens te voorzien dat de voorhanden zijnde lokalen onvoldoende zouden zijn voor de behuizing van de verschillende rechtbanken en diensten.

In verband met dit laatste punt, stellen wij ook te Dendermonde vast dat dit Justitiepaleis te klein bevonden is om iedereen en alles te herbergen, en zodoende zijn andere lokalen in deze stad in gebruik genomen. Wat meebrengt dat de advocaten van het ene naar het andere gebouw moeten spurten.

Te Aalst bestond vóór de gerechtelijke hervorming, het Vrederecht, de Rechtbank van Koophandel en een werkrechtssraad.

Alle drie zetelden ze in hetzelfde oude gebouw en er was slechts één enkele zittingszaal ter beschikking. Thans zijn de lokalen van de oude Pupillenschool, tot onlangs

kazerne, gedeeltelijk ingenomen door de verschillende rechtsmachten :

Een afdeling van de rechtbank van Koophandel, een van de Arbeidsrechtbank, twee Vredegerechten, een Politie-rechtbank, een Kamer van de Correctionele Rechtbank.

De behuizing is ongetwijfeld heel wat beter te noemen dan de vroegere toestand die gewoon lamentabel was.

Nochtans is het onbegrijpelijk en weinig verantwoord dat de rechtzoekenden om een zittingszaal en griffie te bereiken, naar een derde verdiep moeten klauteren over 62 trappen, daar er inderdaad geen enkele lift beschikbaar is.

In dit gebouw zelf waren wij de laatste jaren reeds gewoon geraakt aan het dagelijks hameren en kloppen van de vaklieden. Die fase schijnt nu voorbij en iedereen ziet met blijde verwachting uit naar het ogenblik dat de schilders deze arrondissementsrechtbank een nieuw kleed zullen hebben gegeven.

Al deze bemerkingen hebben uiteraard betrekking op, laat het mij zo uitdrukken, de infrastructuur van de rechtsbedeling.

Het is de wens, en vermoedelijk niet alleen deze van de Balie, dat ook aan dit alles aandacht zou worden gegeven door hen die ter zake verantwoordelijkheid dragen.

Het gerechtelijk wetboek, waar het handelt over de advocaat, de Balie, en de nationale orde, mag zeker als een winstpunt voor de advocaat worden aangezien.

Nochtans kunnen de balieleden zich moeilijk verzoenen met de schending van het principieel monopolium van het recht te pleiten.

Zoals onze Deken van de nationale Orde van Advocaten het zo sprekend heeft gezegd in zijn rede van 25 november 1970, kunnen de advocaten moeilijk verzaken aan bepaalde normale aspiraties, ondermeer de afschaffing van alle beperkingen van het monopolium van het recht te pleiten, en het integraal recht om consultaties te geven.

De Heer Deken verwijst in dat opzicht zeer terecht naar de situatie van vandaag waarbij aan van langs om meer zelfstandige arbeiders voorrechten worden toebedeeld dank zij de reglementering van toegangsvoorwaarden tot het beroep.

De achtbare toehoorders, die niet tot de advocatuur behoren zullen begrijpen dat de Balieleden vurig hopen dat dezelfde beginselen zouden worden aanvaard waar het om een specifiek advocatenwerk gaat.

Traditiegetrouw hebben wij een jonge confrater uit eigen midden bereid gevonden voor het voordragen van de openingsrede. Mr. Christian Rasschaert had ons oorspronkelijk als titel voor zijn voordracht laten kennen « Vergelijkend Amerikaans en Belgisch strafrecht ». Hij heeft dit dan gewijzigd in « De judiciële organisatie van de Verenigde Staten ». Het onderwerp is zeker boeiend en wij zullen met veel belangstelling naar hem luisteren.

Mter. Rasschaert U hebt het woord.

RECHTSPRAAK

HOF VAN CASSATIE.

2e Kamer. — 10 november 1970.

Voorzitter : M. Perrichon.

Raadsheer-verslaggever : M. Capelle.

Advocaat-generaal : M. Krings.

Taalgebruik. — Bestuurszaken. — Personenbelastingen. — Formulier voor aangifte. — Gewestelijke dienst uitsluitend voor gemeenten zonder speciale regeling uit het Nederlands taalgebied.

De formulieren voor aangifte in de personenbelasting, die de gewestelijke dienst van de administratie der directe belastingen aan de belanghebbende belastingplichtigen dienen te zenden, moeten uitsluitend in het Nederlands gesteld worden wanneer de werkkruis van de gewestelijke dienst uitsluitend gemeenten zonder speciale regeling uit het Nederlandse taalgebied bestrijkt en de zetel van deze dienst in dat gebied gevestigd is.

Belgische Staat t./ Guillaume.

Gelet op het bestreden arrest, op 15 oktober 1969 door het Hof van beroep te Brussel gewezen ;

Over de middelen samen, afgeleid, het eerste, uit de schending van de artikelen 23, 112 van de Grondwet, 206, 212 tot 215, 256, 335 van het Wetboek van de inkomstenbelastingen en 33, paragraaf 1, van de wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken, gecoördineerd bij het koninklijk besluit van 18 juli 1966 (artikel 23, paragraaf 1, van de wet van 2 augustus 1963 op het gebruik van de talen in bestuurszaken),

doordat het bestreden arrest, wegens onwettigheid, vernietigt de aanslag van ambtswege in de personenbelasting die ten name van de H. Guillaume werd gevestigd over het

dienstjaar 1965, navordering van rechten over het dienstjaar 1964, alsmede de administratieve boete die ten laste van deze belastingplichtige over het dienstjaar 1964 ten kohiere werd gebracht, op grond dat de administratie, bij gebrek aan een afwijkende wet inzake taalgebruik, ten onrechte heeft geweigerd in te gaan op het verzoek van de H. Guillaume om hem een formulier voor aangifte in de inkomstenbelasting te doen geworden in de Franse taal, welke taal hij heeft gekozen zulks ter vervanging van het Nederlands formulier dat hem was toegezonden, zodat de aan deze belastingplichtige verweten niet-aangifte aan overmacht te wijten is,

terwijl de weigering van de administratie om aan verder een Frans aangifteformulier te zenden haar grondslag en rechtvaardiging vindt in de bepalingen van de artikelen 206 en 212 tot 215 van het Wetboek van de inkomstenbelastingen, gecombineerd met die van artikel 33, paragraaf 1, van de wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken, gecoördineerd bij het koninklijk besluit van 18 juli 1966 (artikel 23, paragraaf 1, van de wet van 2 augustus 1963 op het gebruik van de talen in bestuurszaken) ;

het tweede, uit de schending van de artikelen 23 van de Grondwet, 33, paragraaf 1, en 40 van de wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken, gecoördineerd bij het koninklijk besluit van 18 juli 1966 (artikelen 23, paragraaf 1, en 29 van de wet van 2 augustus 1963 op het gebruik van de talen in bestuurszaken),

doordat het bestreden arrest, na de stelling te hebben aangenomen dat de formulieren voor aangifte in de personenbelasting formulieren zijn die een centrale dienst door bemiddeling van plaatselijke of gewestelijke diensten ter beschikking stelt van het publiek, beslist dat de wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken niet zeggen in welke taal de aangifteformulieren moeten worden opgesteld die ter beschikking van het publiek worden gesteld door bemiddeling van een gewestelijke dienst

waarvan de werkring uitsluitend gemeenten zonder speciale regeling uit het Nederlandse of het Franse taalgebied bestrijkt en waarvan de zetel in dat gebied gevestigd is, met het gevolg dat men, bij gebrek aan een afwijkende wet, moet terugkeren naar het beginsel van de vrijheid van de talen dat in de eerste zin van artikel 23 van de Grondwet wordt vermeld,

terwijl zowel uit het geheel van de wet van 2 augustus 1963 op het gebruik van de talen in bestuurszaken als uit de parlementaire voorbereiding van deze wet volgt dat de wetgever zich, in bestuurszaken, heeft willen houden aan het beginsel van de eentaligheid voor het Nederlandse en het Franse taalgebied, zodat een gewestelijke dienst der belastingen, waarvan de werkring uitsluitend gemeenten zonder speciale regeling uit het Nederlandse taalgebied bestrijkt en waarvan de zetel in dat gebied gevestigd is, aan de belastingplichtigen, die in het gebied van deze gewestelijke dienst wonen, geen in het Frans gestelde formulieren voor aangifte in de inkomstenbelastingen mag zenden :

Overwegende dat het arrest vaststelt, zonder deswege te worden bekritiseerd, dat verweerder zijn woonplaats heeft in het gebied van de gewestelijke dienst van de administratie der directe belastingen te Tervuren, waarvan de werkring uitsluitend gemeenten zonder speciale regeling uit het Nederlandse taalgebied bestrijkt en waarvan de zetel in dat gebied gevestigd is ; dat, daar hij van genoemde dienst een in het Nederlands gesteld formulier voor aangifte in de belastingen over het dienstjaar 1964 had ontvangen, hij tweemaal aan de controleur der belastingen van zijn gebied vroeg om hem een Frans formulier te zenden en dat, daar hij geen voldoening had bekomen, hij geen belastingaangifte over voormeld dienstjaar heeft overgelegd ; dat diensgevolge een aanslag van ambtswege in de personenbelastingen en een administratieve boete te zijnen laste over het dienstjaar 1965, navordering rechten over het dienstjaar 1964, ten kohiere werden gebracht ;

Overwegende dat het arrest stelt dat de formulieren door de centrale diensten worden opgesteld en vervolgens door bemiddeling van de gewestelijke diensten ter beschikking van het publiek worden gesteld ;

Dat het hieruit afleidt dat artikel 33, paragraaf 1, lid 2, van de wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken, gecoördineerd op 18 juli 1966, dat bepaalt dat de formulieren die door de gewestelijke diensten ter beschikking van het publiek worden gesteld uitsluitend in de taal van het gebied worden gesteld, ten deze niet van toepassing is daar deze tekst onderstelt dat de gewestelijke diensten zelf die formulieren opstellen en dat nu de formulieren voor belastingaangifte door de centrale diensten worden opgesteld, derhalve, bij gebrek aan een afwijkende wet, teruggekeerd moet worden naar het beginsel van de vrijheid van de talen dat in de eerste zin van artikel 23 van de Grondwet wordt vermeld, krachtens welke vrijheid de staatsburgers een keuze kunnen doen ongeacht de min of meer grote kennis die zij van een van de landstalen zouden hebben ;

Overwegende dat, naar luid van de artikelen 212 tot 215 van het Wetboek van de inkomstenbelastingen, de belastingplichtigen gehouden zijn elk jaar aan de administratie der directe belastingen een aangifte van hun belastbare inkomsten over te leggen en dat deze aangifte geschiedt door middel van een formulier dat de belanghebbende belastingplichtigen door bedoelde administratie wordt toegezonden ; dat deze aangifte moet worden teruggezonden aan de ambtenaar of dienst die ze heeft laten geworden en dat zo de belastingplichtige een dergelijk formulier niet heeft ontvangen hij het bij de taxatiedienst van zijn gebied moet aanvragen en het binnen de wettelijke termijnen aan deze dienst moet terugzenden ;

Overwegende dat uit deze tekst alsmede uit artikel 206 van hetzelfde wetboek blijkt dat de plaatselijke of gewestelijke diensten die door de administratie der directe belastingen aangewezen zijn en die ermee belast zijn de aangiften in ontvangst te nemen en te onderzoeken, alsmede de aanslagen te vestigen en de belastingen in te vorderen, aan de belastingplichtigen persoonlijk het formulier moeten verzenden door middel waarvan zij gehouden zijn de aangifte van hun belastbare inkomsten over te leggen ;

Dat aldus de formulieren voor aangifte in de inkomstenbelastingen door de gewestelijke diensten worden gebruikt in hun betrekkingen met de belastingplichtigen, dat het, derhalve, van weinig belang is dat het model van de formulieren die de centrale diensten van de administratie zelf ter beschikking van de gewestelijke diensten stellen door de centrale diensten wordt opgemaakt, dat immers, naar luid van artikel 33, paragraaf 1, lid 3, van de gecoördineerde wetten van 18 juli 1968, elke gewestelijke dienst in zijn betrekkingen met de particulieren uitsluitend de taal van zijn gebied gebruikt ;

Dat, bijgevolg, de formulieren voor aangifte in de personenbelasting, die de gewestelijke diensten van de administratie der directe belastingen aan de belanghebbende belastingplichtigen dienen te zenden, uitsluitend in het Nederlands gesteld moeten worden wanneer de werkring van de gewestelijke dienst uitsluitend gemeenten zonder speciale regeling uit het Nederlandse taalgebied bestrijkt en de zetel van deze dienst in dat gebied gevestigd is ;

Dat het arrest dus niet heeft kunnen beslissen, zonder artikel 33, paragraaf 1 van de op 18 juli 1966 gecoördineerde wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken te schenden, dat nu de formulieren voor aangifte in de inkomstenbelastingen worden « opgesteld door de centrale diensten », de belastingplichtige volgens de wet vrij kon kiezen in welke taal hij zijn inkomsten mocht aangeven, wanneer het daarvoor bestemde formulier hem door een gewestelijke dienst was toegezonden ;

Overwegende diensgevolge dat het arrest zijn beslissing niet wettelijk heeft verantwoord en dat aldus de middelen gegrond zijn ;

Om die redenen,

Vernietigt het bestreden arrest ;

Beveelt dat van dit arrest melding zal worden gemaakt op de kant van de vernietigde beslissing ;

Houdt de kosten aan opdat hierover door de feitenrechter wordt beslist ;

Verwijst de zaak naar het Hof van beroep te Luik.

NOOT. — Zie de vertaling van het vernietigde arrest van Hof Brussel, 15 oktober 1969, in R.W. 1969-70, 675 met noot E. O.

HOF VAN CASSATIE.

2e Kamer. — 13 oktober 1970.

Voorzitter : M. Belpaire.

Raadsheer-Verslaggever : Baron Richard.

Advokaat-generaal : M. Delange.

1. Inkomstenbelastingen. — Voorziening in cassatie. — Neerlegging van het exploit van betekening van het cassatieverzoekschrift.
2. Inkomstenbelastingen. — Gelijktijdige uitoefening van een vrij beroep en van een activiteit in dienstverband. — Verdeling van de bedrijfslasten. — Bewijsvoering door vermoedens. — Vergelijking met soortgelijke belastingplichtigen.

1. Het exploit van betekening aan de verweerder van het cassatieverzoekschrift is een bewijsstuk van de ontvankelijkheid van de voorziening en kan neergelegd worden na het verstrijken van de termijn die voor het instellen van de voorziening is vastgesteld.

2. Wanneer een persoon tegelijk een vrij beroep en een activiteit in dienstverband uitoefent, volstaat het niet dat hij bepaalde uitgaven en lasten zou bewijzen om deze van zijn baten als zelfstandige belastingplichtige te mogen aftrekken. Hij moest aantonen dat deze uitgaven en lasten op deze activiteit betrekking hebben. Slaagt hij daarin niet mag de administratie het van deze baten aftrekbaar bedrag vaststellen door middel van een vergelijking met soortgelijke belastingplichtigen.

Met deze vergelijking wordt geen toepassing gemaakt van het bij artikel 248 W.I.B. bedoeld bijzonder bewijsmiddel, maar van een feitelijk vermoeden.

Brialmont t./ Belgische Staat (Minister van Financiën)

Gelet op het bestreden arrest, op 21 mei 1969 door het Hof van beroep te Luik gewezen;

Over het middel van niet-ontvankelijkheid door verweerder opgeworpen en afgeleid uit de te late indiening van de voorziening die, hoewel het bestreden arrest op 28 mei 1969 aan eiser werd betekend door de aanbidding aan zijn woonplaats van de bij ter post aangetekende brief, die hem op 27 mei 1969 door de griffier van het Hof van beroep werd toegezonden, pas op 28 augustus 1969 werd ingesteld, dat is na het verstrijken van de bij artikel 289 van het Wetboek van de inkomstenbelastingen gestelde termijn, door de afgifte ter griffie van het Hof van beroep van het exploit van betekening aan verweerder van het cassatieverzoekschrift, dat daags tevoren was neergelegd, wat het, bovendien, niet mogelijk maakt na te gaan of de betekening van dit verzoekschrift vóór de neerlegging ervan heeft plaatsgehad:

Overwegende dat artikel 289 van het Wetboek van de inkomstenbelastingen bepaalt dat «het cassatieverzoekschrift dat vooraf aan de verweerder werd betekend, een uitgifte van het arrest, alsmede de stukken tot staving van de voorziening ter griffie van het Hof van beroep worden afgegeven binnen een termijn van negentig vrije dagen te rekenen van de betekening van het arrest bij een ter post aangetekende brief door de griffie aan de in bedoeld arrest opgegeven woonplaats gedaan, een en ander op straffe van verval»;

Overwegende dat, enerzijds, uit deze wettelijke bepaling niet kan worden afgeleid en in geen enkele andere wordt voorgeschreven dat het exploit tot vaststelling van de voorafgaande betekening aan verweerder van het cassatieverzoekschrift hierbij moet worden gevoegd op het ogenblik van zijn afgifte ter griffie van het Hof van beroep of althans op deze griffie moet worden neergelegd binnen de termijn die voor het instellen van de voorziening is vastgesteld;

Dat, derhalve, bedoeld exploit, inzake directe belastingen, een bewijsstuk is van de ontvankelijkheid van de voorziening, hetwelk kan worden neergelegd na het verstrijken van de bij voormeld artikel gestelde termijn en, uiterlijk, de dag van de terechtzitting waarop de zaak wordt behandeld;

Overwegende dat, anderzijds, het exploit van betekening aan verweerder van het verzoekschrift van eiser als datum 27 augustus 1969 vermeldt en een authentiek bewijs is van het feit dat de betekening op deze datum werd gedaan en dat het origineel van het verzoekschrift werd betekend;

Dat aldus is bewezen dat de betekening heeft plaats-

gehad vóór de afgifte, dezelfde dag, van het verzoekschrift ter griffie van het Hof van beroep;

Dat het middel van niet-ontvankelijkheid dus niet kan worden aangenomen;

Over het eerste middel, afgeleid uit de schending van artikel 97 van de Grondwet,

doordat, op het betoog van eiser bij conclusie «dat de bestreden beslissing niet betwist dat de kosten die voor zijn beroep van zelfstandig architect nodig zijn en behoorlijk worden gerechtvaardigd 29.993 frank bedragen (a) (kosten van representatie: 12.000 frank, van een kantoorbediende: 9.567 frank, van verwarming en onderhoud der lokalen: 4.658 frank, van elektriciteit: 568 frank, van afschrijving van het bedrijfsmeubilair: 3.066 frank en van bedrijfsgrondbelasting: 134 frank); dat er bij dit bedrag 19.243 frank (b) moet worden gevoegd, zijnde de regelmatig in het journaal ingeschreven kosten waarvan de staat bij de conclusie — sub 1 — is gevoegd en waarvan de werkelijkheid niet wordt betwist; dat het hier gaat om kosten die uitsluitend betrekking hebben op de prestaties die eiser voor rekening van zijn eigen cliënteel heeft verricht (kosten van plans, telefoon, beroepsbijdragen, belastingregels, kantoorkosten); dat... geen enkele van die uitgaven betrekking heeft op de activiteit die verzoeker als bediende van de architect A uitoefent; dat geen enkele is gedaan met het doel de uit dien hoofde ontvangen bezoldigingen te verkrijgen of te behouden; dat het heel duidelijk is dat indien dergelijke kosten betrekking hadden op het architectenkantoor van de heer A. ze bedrijfslasten van de werkgever en niet van de bediende zouden zijn; dat trouwens architect A. in een stuk, dat sub 2 bij de conclusie is gevoegd, bevestigt dat verzoeker helemaal niet deelneemt in de kosten van zijn kantoor; dat bij de aldus gerechtvaardigde kosten, dat is te zamen 29.993 frank (a) + 19.243 frank (b), of 49.236 frank, de reiskosten gevoegd moeten worden; dat verzoeker daarvoor een bedrag van 30.332 frank heeft aangegeven; ...dat de beslissing de werkelijkheid van deze uitgave of het bedrijfskarakter ervan niet betwist, tenzij ten bedrage van 6.960 frank, welk gedeelte betrekking heeft op het gebruik van het voertuig voor privé doeleinden: 200 kilometer per maand tegen 2,90 frank; dat verzoeker tot staving van deze conclusie voor elke zaak die hij in 1965 voor zijn cliënten heeft afgesloten een staat overlegt (bijlage 3), met het aantal afgelegde kilometers, van wat hij gereden heeft; dat uit deze staat blijkt dat er in totaal 6.664 kilometer werd afgelegd; dat als men enkel rekening houdt met de prijs van 2,90 frank per kilometer die door de beslissing in aanmerking wordt genomen, de gerechtvaardigde reisuutgaven dus een minimum van 19.325 frank zouden berekenen (c); dat aldus het bedrag van de behoorlijk gerechtvaardigde algemene kosten die nodig zijn voor de activiteit die verzoeker voor zijn eigen rekening uitoefent, minimum 68.561 frank (a+b+c) bedraagt in plaats van 67.568 frank zoals werd aangegeven», het bestreden arrest beslist «dat, enerzijds, niet is bewezen door positieve en controleerbare gegevens dat de bedrijfsuitgaven van verzoeker hoger zouden zijn dan 72.608 frank en dat, anderzijds, bij gebrek aan bewijskrachtige en controleerbare gegevens, het niet mogelijk is een nauwkeurige verdeling te maken tussen de uitgaven voor de activiteit van loontrekker en die welke voor de uitoefening van het beroep van zelfstandig architect nodig zijn;

terwijl geen enkele van deze beide omstandigheden, evenmin als beide omstandigheden samen, een passend antwoord is op de in het middel vermelde conclusie van eiser, die uitvoerig was en steunde op gegevens van het dossier en volgens welke althans voor het aangegeven bedrag van 67.568 frank de uitgaven, die gerechtvaardigd werden op grond van positieve en controleerbare gegevens, namelijk 72.608 frank volgens het arrest, door de

uitoefening van zijn beroep van zelfstandig architect noodzakelijk waren gemaakt,

en terwijl, in elke geval, het arrest, daar het niet preciseert of de conclusie van eiser niet gegrond was in feite of niet ter zake diende in rechte, niet regelmatig met redenen is omkleed (schending van artikel 97 van de Grondwet) :

Overwegende dat door erop te wijzen dat het gebrek aan bewijskrachtige en controleerbare gegevens niet mogelijk is een nauwkeurige verdeling te maken tussen de uitgaven voor de activiteit van loontrekker en de uitgaven die voor de uitoefening van het beroep van zelfstandig architect nodig zijn, het arrest de werkelijkheid van de door eiser in conclusie opgesomde uitgaven aanneemt, maar vaststelt dat deze laatste het op hem rustend bewijs niet heeft geleverd dat genoemde uitgaven betrekking hadden op zijn activiteit van zelfstandige ;

Overwegende dat het arrest erop wijst dat « de verdeling door de administratie oordeelkundig en passend blijkt te zijn, gelet op de vergelijking met drie soortgelijke belastingplichtigen, namelijk drie belastingplichtigen die in de streek dezelfde dubbele activiteit uitoefenen als eiser en die activiteiten trouwens even belangrijk zijn », en dat het percentage van de aangenomen of aangegeven lasten in verband met de als « zelfstandige » verkregen baten veel lager is dan het percentage van 53,35 procent dat ten deze voor eiser is aangenomen ;

Overwegende dat het arrest, door als feitelijk vermoeden op deze vergelijking te steunen, heeft vastgesteld dat de administratie had bewezen dat de lasten en uitgaven die eiser van zijn brutobaten als zelfstandig architect wilde aftrekken slechts voor 42.476 frank op deze activiteit betrekking hadden ;

Overwegende dat het arrest aldus passend heeft geantwoord op de conclusie van eiser ;

Dat het middel feitelijke grondslag mist ;

Over het tweede middel, afgeleid uit de schending van de artikelen 1315, 1319, 1320, 1322, 1349 en 1353 van het Burgerlijk Wetboek,

doordat het bestreden arrest beslist dat door de bedrijfslasten van eiser in verband met zijn activiteit als loontrekker vast te stellen op 30.132 frank en het saldo, dat is 42.476, aan te rekenen op de baten die als zelfstandige werden verkregen, de administratie, op grond van een vergelijking met drie soortgelijke belastingplichtigen een blijkbaar oordeelkundig en passende verdeling heeft gemaakt van het bedrag van zijn bedrijfsuitgaven, 72.608 frank, die door positieve en controleerbare gegevens werden gerechtvaardigd,

terwijl het enige stuk van het aan het Hof van beroep voorgelegd dossier dat de elementen van een vergelijking met soortgelijke belastingplichtigen bevat, namelijk stuk III/3, geen melding maakt van het bedrag van hun bedrijfsuitgaven die door positieve en controleerbare gegevens gerechtvaardigd zijn, noch van het bedrag van deze uitgaven dat werd vastgesteld inzake de uitgaven voor hun activiteit als loontrekker, waaruit volgt dat het arrest uit niet bewezen, onzekere en niet controleerbare feiten het bewijs door vermoeden heeft afgeleid van een onbekend feit : het oordeelkundig en passend karakter van de verdeling door de administratie van de bedrijfsuitgaven die door eiser werden gerechtvaardigd :

Overwegende dat, enerzijds, het middel niet preciseert waarin het arrest de artikelen 1315, 1319, 1320 en 1322 van het Burgerlijk Wetboek zou hebben geschonden ;

Dat het, in dit opzicht, niet ontvankelijk is ;

Overwegende dat, anderzijds, het arrest zijn beslissing steunt op het vermoeden dat is afgeleid uit het bekend en overigens niet betwist feit dat drie soortgelijke belastingplichtigen die dezelfde dubbele activiteit uitoefenen als

eiser verklaard of aangenomen hadden dat de bedrijfslasten in verband met hun activiteit als zelfstandig architect respectievelijk 44,56 procent, 30,58 procent en 39,96 procent van de verkregen baten vertegenwoordigden ;

Dat het middel, in zover het zich beroept op de schending van de artikelen 1349 en 1353 van het Burgerlijk Wetboek, feitelijke grondslag mist ;

Over het derde middel, afgeleid uit de schending van de artikelen 1349 en 1353 van het Burgerlijk Wetboek en 248 van het Wetboek van de inkomstenbelastingen,

doordat, om de drie belastingplichtigen vermeld in het stuk III/3 van het administratief dossier als « soortgelijke belastingplichtigen » te bestempelen, het bestreden arrest als een van de drie bijzonderheden, welke samen de vergelijking met eiser mogelijk maken, het feit in aanmerking neemt dat zij alle drie dezelfde dubbele activiteit als hij « in de streek » uitoefenen,

terwijl geen enkel stuk van het aan het Hof van beroep voorgelegd dossier, voor geen van die drie belastingplichtigen, de streek opgeeft waar hij zijn activiteit uitoefent, en aldus het arrest, om de « soortgelijkheid » tussen eiser en die drie belastingplichtigen aan te tonen, steunt op een gegeven dat niet bewezen is (schending van de artikelen 1349 en 1353 van het Burgerlijk Wetboek),

en terwijl voor een van die drie belastingplichtigen althans, namelijk nummer 63.525, de aanduiding van de plaats waar hij zijn activiteit uitoefent in stuk III/3 derwijze werd doorgehaald dat ze onleesbaar is, en aldus de door het arrest aangevoerde overeenstemming niet bewezen is wat hem betreft, en zulks slechts nauwelijks het geval is voor de twee ander, nummer 1623 en 2824, doch de vergelijking met twee soortgelijke belastingplichtigen niet voldoet aan artikel 248 van het Wetboek van de inkomstenbelastingen, zodat deze bepaling door het arrest werd geschonden :

Overwegende dat het hof van beroep geen toepassing maakt van het bijzonder bewijsmiddel waarvan sprake in artikel 248 van het Wetboek van de inkomstenbelastingen, doch van een feitelijk vermoeden door met een of meer soortgelijke belastingplichtigen de vergelijking te maken ter vaststelling, niet van de belastbare grondslag, maar enkel van een gegeven dat tot bepaling van deze grondslag dient, ten deze, het bedrag van de bedrijfslasten die aftrekbaar zijn van de door eiser als zelfstandig architect verkregen baten ;

Dat het arrest, derhalve, genoemd artikel 248 niet heeft kunnen schenden ;

Overwegende dat uit de tekst zelf van het middel blijkt dat voor twee soortgelijke belastingplichtigen de aanduiding van de plaats waar ze hun activiteit uitoefenen leesbaar is ;

Overwegende dat de overweging van het arrest volgens welke de activiteiten in dezelfde streek door drie en niet enkel door twee soortgelijke belastingplichtigen werden uitgeoefend, ten overvloede is gegeven en dat in dit opzicht het middel niet ontvankelijk is wegens het ontbreken van belang ;

Dat het middel niet kan worden aangenomen ;

Om die redenen,

Verwerpt de voorziening ;

Veroordeelt eiser in de kosten.

VLAAMSE JURISTEN,

ABONNEERT U OP

RECHTSKUNDIG WEEKBLAD

HOF VAN CASSATIE.

2e Kamer. — 9 juni 1970.

Voorzitter : M. Louveaux.
Raadsheer-verslaggever : M. Gerniers.
Advokaat-generaal : M. Krings.

Politierechtbank. — Bevoegdheid. — Uitspraak over de strafvordering en uitstel voor verdere behandeling van de aanhangig gemaakte burgerlijke vordering.

Artikel 161 van het Wetboek van Strafvordering heeft niet tot gevolg dat de rechtbank het recht ontzegt is enkel over de strafvordering ten gronde uitspraak te doen en de beslissing over de bij haar aanhangig gemaakte burgerlijke vordering op een latere datum uit te stellen voor verdere behandeling. Daaruit volgt dat het vonnis, waarbij een politierechtbank, na uitspraak gedaan te hebben over de strafvordering, uitdrukkelijk beslist de zaak te verwijzen naar een latere terechtzitting, wat betreft de burgerlijke vordering die samen met de strafvordering aanhangig was, niet mag gelijkgesteld worden met een vonnis, dat geen enkele beslissing uitspreekt over de burgerlijke vordering.

Gheysen t./ Hanze en N.V. Rank- Xerox.

Gelet op de bestreden vonnissen, op 17 september 1968, 29 oktober 1968, 17 december 1968 en 11 februari 1969 in eerste aanleg gewezen door de Politierechtbank te Gent en op dit van 26 september 1969 in hoger beroep gewezen door de Correctionele Rechtbank te Gent ;

I. Op de voorzieningen van 3 oktober 1969 ingesteld ter griffie van de Rechtbank van eerste aanleg te Gent :

A. In zover de voorzieningen gericht zijn tegen de vonnissen op 17 september 1968, 29 oktober 1968, 17 december 1968 en 11 februari 1969 gewezen door de Politierechtbank te Gent :

Overwegende dat de voorzieningen gericht zijn tegen beslissingen die in eerste aanleg gewezen zijn ; dat zij derhalve niet ontvankelijk zijn ;

B. In zover de voorziening gericht is tegen het vonnis op 26 september 1969 in hoger beroep gewezen door de correctionele rechtbank te Gent, rechtdoende over de burgerlijke belangen :

Over het middel afgeleid uit de schending van artikel 161 van het Wetboek van strafvordering,

doordat het bestreden vonnis stelt dat, nu de politierechter te Gent bij vonnis van 17 september 1968 beslist heeft over de strafvordering, zonder terzelfdertijd welkdanige beslissing over de vordering van eiser te nemen, hij niet meer vermocht in het beroepen vonnis van 11 februari 1969 kennis te nemen van eisers vordering,

terwijl : de politierechter, overeenkomstig artikel 161 van het Wetboek van strafvordering bij vonnis van 17 september 1968 de straf uitsprak en bij hetzelfde vonnis over de vordering tot schadevergoeding van eiser besloot, door de zaak voor uitspraak op burgerlijk gebied naar de openbare terechtzitting van 29 oktober 1968 te verzenden :

Overwegende dat artikel 161 van het Wetboek van strafvordering bepaalt : « indien de beklaagde schuldig bevonden wordt aan een overtreding, spreekt de rechtbank de straf uit en beslist bij hetzelfde vonnis over de vorderingen tot teruggave en tot schadevergoeding » ;

Overwegende dat voormelde wetsbepaling niet tot gevolg heeft de rechtbank het recht te ontzeggen enkel over de strafvordering ten gronde uitspraak te doen en de beslissing over de bij haar aanhangig gemaakte burgerlij-

ke vordering op een latere datum uit te stellen voor verder behandeling ;

Overwegende dat daaruit volgt dat het vonnis waarbij ten deze de politierechtbank, na uitspraak gedaan te hebben over de strafvordering, uitdrukkelijk beslist de zaak te verwijzen naar een latere terechtzitting wat betreft de burgerlijke vordering die bij de rechtbank samen met de strafvordering aanhangig was, niet mag gelijkgesteld worden met een vonnis dat geen enkel beslissing uitspreekt over de burgerlijke vordering ;

Overwegende derhalve dat het vonnis, door de rechtbank onbevoegd te verklaren om kennis te nemen van de vordering van eiser op grond, dat de eerste rechter bij vonnis van 17 september 1968 beslist heeft over de strafvordering zonder terzelfdertijd over de vordering van eiser welkdanige beslissing ook te nemen en, dat de eerste rechter bijgevolg zijn bevoegdheid op burgerlijk gebied uitgeput had en derhalve niet meer vermocht in een later vonnis, met name dit van 11 februari 1969 waartegen beroep, kennis te nemen van de vordering van eiser en dat hij daartoe onbevoegd geworden was, de in het middel aangeduide wetsbepaling schendt ;

Dat het middel gegrond is ;

II. Op de voorzieningen van 6 oktober 1969 ingesteld ter griffie van de politierechtbank te Gent :

Overwegende dat de voorzieningen uitsluitend gericht zijn tegen beslissingen die in eerste aanleg gewezen zijn ; dat zij derhalve niet ontvankelijk zijn :

Om die redenen,

Vernietigt het bestreden vonnis, op 26 september 1969 in hoger beroep gewezen door de Correctionele Rechtbank te Gent ;

Verwerpt de voorzieningen voor het overige ;

Beveelt dat van dit arrest melding zal worden gemaakt op de kant van de vernietigde beslissing ;

Veroordeelt de verweerders in de kosten van de voorzieningen van 3 oktober 1969 en de eiser in die van de voorzieningen van 6 oktober 1969 ;

Verwijst de aldus beperkte zaak naar de Correctionele rechtbank te Dendermonde, zitting houdende in hoger beroep.

HOF VAN BEROEP TE BRUSSEL.

6e Kamer. — 20 november 1970.

Voorzitter : M. Paës.

Raadsheren : MM. Vander Haegen en Roevens.
Advocaten : Mrs. Meeus, Roland, Tricot en Costa.

Gerechtelijk Wetboek. — Artikel 1054. — Incidenteel beroep. — Voorwaarden.

Om bij toepassing van artikel 1054 G.W. incidenteel beroep in te stellen, moet de partij « gedaagde in hoger beroep » zijn. Heeft deze hoedanigheid niet de partij die voor de beroepsrechtsmacht door een medeverweerder in eerste aanleg werd geroepen zonder dat tegen hem een geldig hoofdberoep werd gevormd. Artikel 1054 heeft louter voor doel de partij die door het beroep aangevallen wordt, d.w.z. tegen wie het beroep gericht is, de gelegenheid te geven om het debat voor de rechter in hoger beroep terug in zijn geheel voor te brengen zowel tegenover appelllant als tegenover gebeurlijke andere partijen die in beroep betrokken zijn en waartegen zij in eerste aanleg, onder welke vorm ook, eisen heeft gesteld.

N.V. « Raymond Vaellaey & C° t/ Szytzenberg,
Etablissements Maurice Guétan-Noirot, N.V. Alpina,
N.V. « Hessennatie-Neptunus », Veys.

Gezien in regelmatige vorm voorgelegd het vonnis, op 16 januari 1969, door de rechtbank van koophandel te Antwerpen uitgesproken, op 18 maart 1969 aan de N. V. Vallaëys en op 19 maart 1960 aan Veys Michel betekend, en waartegen, op 28 april 1969 en 3 juli 1969, naar vorm en termijn regelmatige beroepen werden aangetekend ;

Gezien het incidenteel beroep door Veys ingesteld, op grond van artikel 1054 van het Gerechtelijk Wetboek, bij besluiten ter griffie van het Hof neergelegd, op 9 mei 1969 ;

Overwegende dat de zaken ingeschreven onder nrs. 1.021 en 1.646 van de Algemene Rol verknocht zijn en een goede rechtsbedeling de samenvoeging ervan vereist ;

Wat de ontvankelijkheid van het incidenteel beroep betreft.

Overwegende dat waar vaststaat dat het aangevochten vonnis aan Veys betekend werd en door hem, binnen de wettelijke termijn, geen beroep werd aangetekend, door Veys niettemin, op grond van artikel 1054 van het Gerechtelijk Wetboek tegen de oorspronkelijke eisers incidenteel beroep wordt ingesteld, steunend op de omstandigheid dat hij door de N.V. Vallaëys in het geding voor de rechter in hoger beroep werd gedaagd en hij in deze hoedanigheid tegen alle partijen die in graad van beroep betrokken zijn te allen tijde incidenteel beroep kan instellen ;

Overwegende dat tussen de N.V. Vallaëys en Veys geen rechtsverband bestaat vermits beiden in eerste aanleg als verweerders optraden ; dat het beroep van Vallaëys tegen Veys derhalve zonder voorwerp is, en het, in die omstandigheden, aan Veys niet toegelaten is incidenteel beroep tegen de oorspronkelijke eisers in te stellen, alhoewel dezen in graad van beroep insgelijks betrokken worden ;

Overwegende dat de beschikking van artikel 1054 louter voor doel heeft de partij die door het beroep aangevallen wordt, d.w.z. tegen wie het beroep gericht is, de gelegenheid te geven om het debat vóór de rechter in hoger beroep terug in zijn geheel voor te brengen en haar aldus de gelegenheid te geven om haar volledige rechten terug te doen gelden, zowel tegenover appellant als tegenover gebeurlijke andere partijen die in beroep betrokken zijn en waartegen zij in eerste aanleg, onder welke vorm ook, eisen heeft gesteld ;

Overwegende dat Veys derhalve de hoedanigheid niet vertoont van « gedaagde in hoger beroep » in de zin van artikel 1054 van het Gerechtelijk Wetboek, vermits tegen hem door de appellerende partij geen veroordeling wordt gevorderd ;

Overwegende dat evenmin ter zake kan worden voorgehouden dat het geding een onsplitsbaar karakter vertoont, vermits de gezamenlijke tenuitvoerlegging van de onderscheidene beslissingen waartoe het aanleiding zou kunnen geven, geenszins materieel onmogelijk is ;

Wat de grond betreft ;

Overwegende dat de feitelijke omstandigheden der zaak nauwkeurig in het aangevochten vonnis werden omschreven en het Hof deze uiteenzetting bijtreedt ;

Overwegende dat de vrachtbrief dd. 17 november 1966 « 53 balles de tissus » vermeldt en niet betwist wordt dat Veys, die in opdracht van de N.V. Vallaëys het litigieus vervoer uitvoerde er slechts 52 ter bestemming heeft afgeleverd ;

Overwegende dat appellante Vallaëys de ontlastingen van artikel 17 van het verdrag betreffende de overeenkomst tot internationaal vervoer van goederen over de weg niet kan inroepen, gezien het aantal colli zonder enig voorbehoud in de vrachtbrief werd vermeld ;

Overwegende dat de omstandigheid dat de ontbrekende baal die, aan de hand der gegevens van de zaak, tot de

partij 365 moest behoren en nr. 849692 moest dragen, ter gelegenheid van een tweede vervoer, door zekere Touquet uitgevoerd, achteraf werd afgeleverd, niet volstaat om de aansprakelijkheid van Veys weg te cijferen, waar vaststaat dat Touquet enkel het aantal balen door hem ontvangen, hetzij 37, ter bestemming heeft afgeleverd en hem derhalve geen enkel verwijt treft ;

Overwegende dat ter zijde gelaten de nummering der balen het in ieder geval vaststaat dat Veys een baal te kort afleverde en voor dit manco schuld draagt ;

Overwegende dat de eerste rechter met reden heeft beslist dat de N.V. Vallaëys samen met Veys voor het tekort aansprakelijk dient gesteld te worden vermits eerstgenoemde betreffende kwestie vervoer met oorspronkelijke eisers rechtstreeks had gekontrakteerd ;

Overwegende dat de N.V. Hessennatie-Neptunus in casu geen aansprakelijkheid draagt daar zij het bewijs levert dat zij de 90 balen door haar in bewaring ontvangen aan voormelde vervoerders heeft overhandigd ;

Om deze redenen,

Het Hof,

Gelet op artikel 24 der wet van 15 juni 1935 ;

Alle andere of strijdige besluiten verwerpende,

Voegt samen de zaken ingeschreven onder nummers 1.021 en 1.646 van de Algemene Rol ;

Verklaart het incidenteel beroep door Veys ingesteld niet ontvankelijk ;

Ontvangt de hoofdberoepen doch verklaart ze ongegrond ;

Bevestigt derhalve de bestreden beslissing ;

Veroordeelt appellante de N.V. Vallaëys tot de kosten van beroep vereffend voor haar zelf op 6.047.- fr., voor Szytenberg Henry, Ets Maurice Guetan-Noirot en N.V. Alpina op 2.000.- fr., voor N.V. Hessennatie-Neptunus op 2.000.- fr. en voor Veys Michel op 2.000.- fr. ;

Veroordeelt appellanten Szytenberg, Ets Maurice Guetan-Noirot en de N.V. Alpina tot de kosten van hun beroep tegen de N.V. Hessennatie-Neptunus vereffend voor appellanten op 1.875.- fr.

HOF VAN BEROEP TE GENT

3e Kamer. — 27 oktober 1970.

Voorzitter : MM. E. Verougstraete.

Raadsheren : Mrs. R. Janssens en de Buck.

Advocaten : Mrs. Marès en de Greve.

Wisselbrief. — Abstract karakter van de wisselverbintenis. — Verweer van de schuldenaar. — Verplichting door de houder aangegaan om de rechten uit de wisselbrief niet uit te oefenen vóór de vervulling van een bedongen voorwaarde. — Bewijslast.

1. Het abstract karakter van de wisselverbintenis belet niet dat als verweermiddel wordt tegengeworpen dat de houder zich jegens de acceptant verbonden heeft geen betaling uit de wisselbrief te vorderen zolang een bepaalde voorwaarde niet vervuld is.
2. Wanneer het bestaan van deze verbintenis van de houder bewezen of erkend is, rust de bewijslast van de vervulling van de voorwaarde voor de uitoefening van de in de wisselbrief belichaamde rechten op de houder.

De rechter kan de zaak verschuiven ten einde de houder toe te laten dit bewijs te leveren.

Courtoy t./ N.V. Les Grandes Résidences.

Ontvankelijkheid van de eis:

Appellant werpt op dat de eis onontvankelijk is omdat de dagvaarding betekend werd op een plaats waar hij niet gedomicileerd is.

In werkelijkheid blijkt uit niets dat Courtoy niet gedomicileerd was te Evere aan de Henri Dunantlaan 2 op het ogenblik van de dagvaarding 30 december 1968.

Welintengendeel bevestigt de gerechtsdeurwaarder dat Courtois daar «wonende» was en dat hij, de gerechtsdeurwaarder, gesproken heeft met diens «huisbewaarder». Wanneer Courtoy op 1 februari 1968 een vaststelling liet doen door gerechtsdeurwaarder Van der Roost vermeldde hij in het proces-verbaal «domicilié à Evere 2 avenue Henri Dunant». In het deskundig verslag dat op verzoek van Courtoy werd opgesteld op 18 maart 1969 wordt dezelfde woonplaats opgegeven. In zijn brief van 24 maart 1969 heeft hij het op bladzijde 2 over «mon domicile de Bruxelles», zijnde hetzelfde adres 2 Henri Dunantlaan te Evere. Zelfs in de akte van verzet tegen het verstekvonnis roept Courtoy niet in dat de dagvaarding werd betekend op een andere plaats dan zijn wettelijke woonplaats; hij tracht enkel zijn verstek goed te praten door de louter feitelijke uitleg dat hij «zich in Kongo bevond».

Ten gronde:

A). Prejudicieel stelt zich de vraag of een betwisting ten gronde ontvankelijk is, gelet op het abstract karakter van de verplichting spruitend uit een geaccepteerde wissel.

Spijts het cambiare karakter is appellant gerechtigd tegen de geïntimeerde op te werpen dat ze zich ertoe verbonden heeft de wissel tot aan de vervulling van een bepaalde voorwaarde niet in omloop te brengen. Deze opwerping laat het abstract karakter van de wisselschuld volledig gaaf.

B) De grondbetwisting is de volgende: geïntimeerde betwist niet zich ertoe verbonden te hebben de wissel niet in omloop te brengen vooraleer «les sources d'humidité tant au parking que de l'appartement... soient résolues à la satisfaction des deux parties».

Appellant houdt staan dat deze voorwaarde niet vervuld is.

Geïntimeerde zegt dat deze voorwaarde wel vervuld is, omdat de eigenaars van het gebouw en dus ook Courtoy of zijn lasthebber of zijn rechthebbende een transactie hebben afgesloten waarbij ze van alle reclamatie afzien tegen betaling van een forfaitaire som van 250.000 fr.

Daar appellant betwist door deze transactie gebonden te zijn hoort het aan geïntimeerde toe het tegendeel te bewijzen. Intussen is het eisbaar karakter van de schuldvordering niet bewezen. De overgelegde stukken — waarbij de transactie niet gevoegd is — laten niet toe te beoordelen of appellant inderdaad door de transactie is gebonden.

Om deze redenen,

Het Hof,

Gelet op artikel 24 van de wet van 15.6.1935,

Verklaart het hoger beroep ontvankelijk;

Vooraleer recht te doen nodigt geïntimeerde uit het bovengemeld bewijs voor te brengen.

Kosten voorbehouden.

NOOT. — De buiten de wisselbrief bedongen voorwaarden voor de uitoefening van de rechten uit de wisselbrief.

1. Met een opvallende soberheid in de redengeving heeft bovenstaand arrest een correcte toepassing gemaakt van het wisselrecht. Het bevestigt de in de Belgische rechtspraak op gang gebrachte strekking om de abstractie

van de wisselverbintenissen binnen de perken te houden van een redelijke belangenafweging.

2. De vraag was of de schuldenaar aan de houder de verweermiddelen kan tegenwerpen die gegrond zijn op een overeenkomst die hij buiten de wisselbrief om, met deze houder persoonlijk had gesloten. Meestal zal het de acceptant zijn die inroept dat de houder, bij het verkrijgen van de wisselbrief of bij de aanbieding ter acceptatie, zich jegens hem verbonden heeft de wisselbrief niet ter betaling aan te bieden, zolang de acceptant de door de wisselbrief gewaarborgde verplichtingen zal nakomen.

3. De met dat doel geaccepteerde wisselbrief wordt, voornamelijk in de praktijk van de financiering van afbetalingsovereenkomsten, waarborgwissel genoemd (*traite de garantie, traite globale of traite unique; Kautionswechsel of Depotwechsel*). Het betreft een wisselbrief op zicht, voor het gehele bedrag van de schuld die de acceptant meestal in termijnen mag voldoen.

In dit laatste geval worden vaak een aantal achtereenvolgend vervallende wisselbrieven geaccepteerd met het oog op de betaling van deze termijnen. Tussen de trekker en de betrokkene is, buiten de wisselbrief om, afgesproken dat de waarborgwissel niet zal aangewend zolang de schuldenaar niet in gebreke is en dat de betaling van deze wissel slechts zal gevorderd worden voor het bedrag dat de in verzuim geraakte schuldenaar alsdan nog verschuldigd zal zijn.

4. De derde houder kan bij de verkrijging van de wisselbrief (door endossement of door trekking aan zijn order), toetreden tot de tussen de trekker en de betrokkene gemaakte overeenkomst waarbij de voorwaarden zijn bedongen voor de uitoefening van de rechten die in de waarborgwissel zijn belichaamd.

In de Belgische rechtspraak wordt terecht beslist dat de derde houder die dergelijke bedingen uit de onderliggende overeenkomst tussen de trekker en de acceptant, m.b.t. de uitoefening van de wisselrechten, heeft aangenomen, zich het daarop gesteunde verweermiddel moet laten tegenwerpen (Cass., 7 juni 1963, Pas., 1963, I, 1065; - Cass., 28 mei 1964, R.W., 1964-65, 918; R.C.J.B., 1965, 373, met noot J. Heenen; Pas. 1965, I, 1015; R. Banque, 1964, 450; J.T., 1964, 613; - Cass., 11 maart 1966, Pas. 1966, I, 897; - Hrb. Gent, 20 jan. 1960, R.W., 1959-60, 1464; - Hrb. St. Niklaas, 15 maart 1960, J.T. 1960, 577; - Hrb. St.-Niklaas, 17 april 1962, R. Banque, 1962, 890; - Fredericq, L. en S., I, bijvoegsel, nr. 288/1, blz. 202; - Anders: Luik, 21 mei 1959, Pas., 1960, II, 146; 1 Hrb. Luik, 14 nov. 1960, J. Liège, 1960-61, 159; - Luik, 17 nov. 1961, J. Liège, 1961-62, 110).

5. Het is het vorig nummer aangehaalde arrest van 7 juni 1963 verwerpt het cassatieberoep tegen en vonnis van de rechtbank van koophandel te St. Niklaas van 15 maart 1960 (J.T., 1960, 577). Daarin wordt de oplossing gesteund op de uitzondering bepaald in art. 17, in fine, op grond van de beschouwing dat de houder desbewust ten nadele van de schuldenaar zou gehandeld hebben.

Deze verantwoording is minder juist, en zal in de praktijk dikwijls ontbreken, wanneer niet vaststaat dat de houder, reeds bij de verkrijging van de wisselbrief, zinnens was betaling uit de wisselbrief te vorderen met miskenning van de dienaangaande gemaakte afspraken.

Het Hof van Cassatie geeft een juiste grondslag voor de oplossing, door deze te steunen op de hoofdregel die in art. 17 ondersteld is, nl. dat de schuldenaar tegen de houder de verweermiddelen kan tegenwerpen die gegrond zijn op zijn persoonlijke verhoudingen tot de houder zelf (vgl. in die zin terecht Hrb. Gent, 20 jan. 1960, R.W., 1959-60, 1464; — Heenen, J., La règle de l'innopposabilité

des exceptions et la mauvaise foi du porteur d'une lettre de change, R.C.J.B., 1965, blz. 389 en 391).

6. Er is opgemerkt geworden dat de oplossing door de Belgische rechtspraak gegeven m.b.t. de waarborgwissel tengevolge zou hebben dat, op dit punt, de wisselbrief tussen de daarbij betrokken partijen zijn abstract karakter zou verloren hebben (Heenen, J., o.c., R.C.J.B., 1965, 392).

Deze zienswijze kan niet bijgetreden worden, en wordt in bovenstaand arrest terecht verworpen. De uit een waarborgwissel ontstane wisselverbinde is blijft een formeel abstracte verbintenis (vgl. Ronse, J., De abstracte verbintenis in het wisselrecht, R.W., 1960-61, 2154). De houder die de wisselbrief overlegt is dus vrijgesteld van iedere andere aanvoerings- en bewijslast; de schuldenaar moet bewijzen dat deze wisselbrief een waarborgwissel is en dat de houder zich jegens hem verplicht heeft geen betaling uit die wisselbrief te vorderen zolang hij niet in gebreke zou zijn. Maar er mag aangenomen worden dat, zodra de schuldenaar dit bewijs heeft geleverd, op de houder de bewijslast rust van de verwezenlijking van de voorwaarden die voor de uitoefening van de rechten uit de waarborgwissel zijn bedongen (Heenen, l.c.; zie verder nr. 10).

7. Het komt aan de feitenrechter toe vast te stellen dat de houder aan wiens order de wisselbrief getrokken of geëndosseerd is al dan niet tot dergelijke afspraken is toegetreden. Dit kan hij aannemen wanneer de houder, met het oog op zijn tussenkomst als financieringsonderneming, kennis heeft genomen van de onderliggende koopovereenkomst, en dientengevolge zijn toestemming tot de financiering heeft gegeven (Cass., 7 juni 1963, l.c.). Deze feiten mogen door de wisselschuldenaar vrij bewezen worden.

In de financiering van afbetalingsovereenkomsten zullen zij meestal bewezen worden door overlegging van de briefwisseling die tussen de koper op afbetaling en de financieringsonderneming gevoerd is, en waaruit blijkt dat de houder tot de tegen hem ingeroepen bedingen is toegetreden.

8. Het hof van cassatie heeft in de besproken arresten van 1963 en 1964 niet gepreciseerd welke de grondslag is van de verplichting van de houder, om de bedingen uit de onderliggende overeenkomst die tot de acceptatie aanleiding gaf, m.b.t. de uitoefening van de wisselrechten, na te leven. Het bezwaar is gemaakt, eensdeels dat schuldoverdracht naar Belgisch recht niet mogelijk is, en anderdeels dat de wisselverbinde is essentieel een onvoorwaardelijk karakter heeft (Heenen, J., o.c., R.C.J.B., 1965, 391).

De oplossing is nochtans niet moeilijk te vinden. Vooreerst is geen spraak van voorwaarden die in de wisselovereenkomst zouden bedongen zijn, wat inderdaad de nietigheid van de wisselbrief als zodanig ten gevolge zou hebben. Deze voorwaarden zijn in de onderliggende overeenkomst bedongen. De eis van onvoorwaardelijkheid van de wisselverbinde is belet niet dat aan de houder de bedingen of voorwaarden uit de jegens hem persoonlijke verhouding van de schuldenaar als verweermiddel kunnen worden tegengesteld.

Vervolgens is de rechtsfiguur van de schuldoverdracht, — die weliswaar in het Belgisch recht niet geregeld is maar toch mogelijk is (zie A.P.R. Tw. Delegatieovereenkomst, nr. 193; — De Page, III, nr. 386, blz. 356), — hier kennelijk overbodig. De houder is verplicht tot nakoming van de bedingen uit de onderliggende overeenkomst, door zijn toetreding tot de door de trekker aangegane verbintenis om iets niet te doen, nl. de waarborgwissel niet ter betaling aan te bieden zolang de acceptant de daarbuiten aangegane verbintenissen nakomt (over deze verbintenissen uit adpromissio, zie A.P.R., tw. Delegatieovereenkomst,

nr. 40; — De Page, III, nr. 561, blz. 545; vgl. Hrb. Brussel, 21 febr. 1958, J. C. Brux., 1958, 140).

Dergelijk toetreden tot eens anders schuld kan, zoals Heenen zelf opmerkt, gerealiseerd worden door een beding ten behoeve van een derde. Dit is nl. het geval wanneer de trekker bij de overdracht van de waarborgwissel ten voordele van de acceptant bedongen heeft dat de houder deze wisselbrief niet zal aanbieden ter betaling zolang de acceptant de verschuldigde termijnen voldoet (Heenen, o.c., R.C.J.B., 1965, blz. 392; — vgl. ook: Scholten, P., Overnemen van en toetreden tot eens anders schuld, W.P.N.R., 1920, nr. 2525 e.v.; Verz. Geschriften, IV, blz. 298 e.v.).

9. Wanneer de houder de bedingen betreffende de voorwaarden voor uitoefening van de rechten uit de wisselbrief heeft aangenomen, kan de wisselschuldenaar, die tot betaling van de waarborgwissel aangesproken wordt, tegen de derde houder als verweermiddel inroepen dat hij niet in gebreke is de verschuldigde termijnen te voldoen, of, in voorkomend geval, het reeds betaalde in mindering brengen van het bedrag van de enige wisselbrief.

A fortiori kunnen de acceptant en diens avalgever dergelijk verweer voeren tegen de trekker of tegen de houder die de wisselbrief in zijn hoedanigheid van kredietverzekeraar door endossement verkregen heeft en zijn wisselrechten uitdrukkelijk beperkt heeft tot die van de trekker (Cass., 25 maart 1965, Pas., 1965, I, 788; — Hrb. Verviers, 26 maart 1964, J. Liège, 1964-65, 18; — in die zin, maar met onjuiste redengeving: Rb. Charleroi, 25 nov. 1961, J.T., 1962, 352; op goede gronden bevestigd in hoger beroep: Brussel, 8 juni 1965, Pas., 1966, II, 152).

De acceptant kan immers aan de trekker steeds de verweermiddelen tegenwerpen die geput zijn uit de onderliggende verbintenis (Zie Ronse, J., De abstracte verbintenis in het wisselrecht, 2160 e.v.).

10. Het besproken arrest beslist terecht dat, — zodra vaststaat dat de wisselbrief waaruit betaling is gevorderd een waarborgwissel is en dat de houder verbonden is door de voor de uitoefening van de daarin belichaamde rechten bedongen voorwaarden, — de houder het bewijs moet leveren dat deze voorwaarden zijn vervuld (Storme M., De bewijslast in het Belgisch privaatrecht, nr. 408, blz. 381; — Heenen, J., o.c., R.C.J.B., 1965, 392).

11. Met inachtneming van deze verdeling van de bewijslast kan de aangesproken wisselschuldenaar onder meer de volgende verweermiddelen tegenwerpen:

a) de nietigheid van de onderliggende overeenkomst, of van bepaalde van haar bedingen.

b) De gedeeltelijke of volledige betaling van de termijnen waarin de onderliggende schuld moet worden voldaan (Hrb. St. Niklaas, 17 april 1962, R. Banque, 192, 890).

c) Het door de rechter verleende uitstel voor de betaling van de onderliggende schuld, zij het in het vonnis zelf waarbij over de wisselvordering wordt uitgesproken (Hrb. St. Niklaas, 17 april 1962, l.c.).

d) De op de onderliggende overeenkomst gesteunde exceptio non adimpleti contractus (Hrb. St. Niklaas, 15 maart 1960, J.T., 1960, 577; — Cass., 7 juni 1963, Pas., 1963, I, 1065).

e) De bepalingen tot bescherming van de schuldenaar uit de wet van 9 juli 1957 indien de onderliggende afbetalingsovereenkomst hierdoor beheerst is (Hrb. Gent, 20 januari 1960, R.W., 1959-60, 1464).

Jan Ronse

Abonneert U op Rechtskundig Weekblad

ARBEIDSRECHTBANK ANTWERPEN

3e Kamer. — 6 januari 1971.

Voorzitter: Mevrouw S. van Gelder - van Hove.
 Rechters in sociale zaken: MM. H. Goethals
 en J. de De Decker.

Advocaten: Mrs J. Daelemans (Turnhout)
 en B. van Heesch (Antwerpen).

Arbeidsovereenkomst (bedienden). - Exceptio obscuri libelli. - Verjaring. - Bewijs van dienstverband.

1. *De exceptio obscuri libelli kan, ondanks het gebrekkig opstellen van de dagvaarding en herhaalde tegenstrijdigheden, wat de bedragen betreft, niet aanvaard worden, wanneer duidelijk is dat eiser als bediende achterstallig loon en vergoedingen vordert van iemand die hij impliciet als zijn gewezen werkgever beschouwt en wanneer de bedragen later in conclusie gepreciseerd worden.*
2. *De aangifte van schuldvordering in het faillissement van de beweerde gewezen werkgever, stuit de verjaring, voorzien in art. 34 van de gecoördineerde wetten op het bediendencontract. Wanneer dit faillissement later ingetrokken wordt, begint een nieuwe verjaringstermijn slechts te lopen vanaf de datum van de intrekking.*

Claes t./ Somers.

Overwegende dat een P.V. van niet-verzoening opgesteld werd op 26-3-69;

Overwegende dat de dagvaarding de betaling beoogt van een met interesten en kosten te vermeerderen bedrag van 58.158 fr., minstens 14.108 fr. (twee maanden loon tegen 6.054 fr. = 12.108 fr. + verlofgelden op 700 fr. $\times$ 3 = 2.100 fr.) in het dispositief gebracht op 20.262 fr.;

Overwegende dat eiseres in conclusie de eis brengt op 14.465 fr., zijnde twee maanden loon tegen 6.054 fr. + verlofgeld drie maanden op 700 fr. $\times$ 3 = 2.100 fr., + bijdrage werkgever sociaal abonnement (vervoer: 119 fr. $\times$ 3 = 357 fr.);

1. Exceptio obscuri libelli

Overwegende dat verweerder de exceptio obscuri libelli opwerpt;

Overwegende dat de dagvaarding weliswaar niet uitmunt door logische samenhang en helderheid, maar het toch voldoende duidelijk is dat eiseres, als bediende, achterstallig loon en vergoedingen vordert van verweerder, die zij impliciet als haar gewezen werkgever beschouwt;

Overwegende dat er weliswaar in de dagvaarding sprake is van drie verschillende bedragen, te weten een in de motivering gevorderd bedrag in hoofddorde en een ander in ondergeschikte orde, die beide verschillen van de in het dispositief gevorderde som, doch eiseres in conclusie haar vordering nauwkeurig bepaalde, wat mogelijk is ingevolge artikel 807 G.W. en wat zelfs mogelijk was, louter door het feit dat eiseres voorbehoud maakte in de dagvaarding om haar vordering te vermeerderen of te verminderen;

Overwegende dat verweerder voldoende in staat was, ondanks het gebrekkig opstellen van de dagvaarding, zijn verweermiddelen op te bouwen en de exceptio obscuri libelli om al deze redenen niet kan aanvaard worden;

2. Verjaring:

Overwegende dat volgens artikel 34 van de gecoördineerde wetten op het bediendencontract, alle vorderingen ingesteld op grond van een arbeidsovereenkomst voor bedienden, verjaren, één jaar na het eindigen van de overeenkomst;

Overwegende dat volgens verweerder de dag waarop het contract ophield, 1 december 1966 was en volgens eiseres: 4 maart 1967;

Overwegende dat de aanvraag ter griffie om in verzoening op te roepen op 13 maart 1969 werd gedaan, alleszins zelfs meer dan twee jaar na 4 maart 1967;

Overwegende dat eisers opwerpt dat de verjaring gestuit of geschorst werd door een aangifte in het faillissement « van Kerckhoven en Somers »;

Overwegende dat het verloop van de verjaring gestuit of geschorst wordt krachtens de gewone regels van het B.W. (Steyaerts, APR. — Arbeidsovereenkomst bedienden, nr. 675);

Overwegende dat het vanzelfsprekend reeds duidelijk is dat er in casu geen sprake kan zijn van enige reden van schorsing; (artikel 2251 e.v. B.W.);

Overwegende dat dus enkel de mogelijke stuiting moet onderzocht worden;

Overwegende dat verweerder, handel gedreven hebben de onder de benaming « Antwerps psycho-technisch centrum » bij vonnis van 23 maart 1967 van de rechtbank van koophandel te Antwerpen, failliet werd verklaard, evenals zekere Marcel van Kerckhoven, onder dezelfde benaming handel drijvende;

Overwegende dat verweerder zijn handelswerkzaamheid staakte op 1 december 1966 en de zaak, evenals het handelsregister, overliet aan van Kerckhoven;

Overwegende dat het faillissement lastens verweerder werd ingetrokken op 20 februari 1969 en er geen vermenging werd uitgesproken;

Overwegende dat uit een brief dd. 26 september 1968, uitgaande van de rechtbank van koophandel te Antwerpen, blijkt dat de aangifte van schuldvordering van eiseres in het faillissement « van Kerckhoven M. en Somers P. » werd ingediend op 7 april 1967;

Overwegende dat eiseres trouwens een kopie van deze aangifte voorbrengt;

Overwegende dat een aangifte van schuldvordering in een faillissement kan beschouwd worden als een « dagvaarding, een bevel tot betaling of een beslag », in de zin van artikel 2244 B.W. (Dekkers, Handboek I, nr. 1540; — De Page, VII, par. 1172; — Van Ryn, IV, nr. 2817);

Overwegende dat dit gelijkgesteld wordt met een dagvaarding;

Overwegende dat deze aangifte alleszins gebeurde binnen het jaar na het einde van de overeenkomst, welke van de twee einddata men ook aanvaardt;

Overwegende dat dan de vraag oprijst of de nieuwe verjaringstermijn van een jaar begint te lopen vanaf 7 april 1967, of vanaf 20 februari 1969;

Overwegende dat wanneer de verjaring gestuit wordt door een dagvaarding, de stuiting van kracht blijft tot het einde van het geding en, wanneer de verjaring gestuit wordt door de aangifte van schuldvordering in een faillissement, de stuiting duurt tot aan de sluiting (De Page VII, par. 1211 b; — van Ryn, IV, nr. 2817).

Overwegende dat in casu de verjaring gestuit werd tot 20 februari 1969 en eisers, binnen het jaar volgend op die datum, de vordering inleidde, zodat zij niet verjaard is;

3. Ten gronde:

Overwegende dat eiseres thans achterstallig loon, verlofvergoeding en bijdrage sociaal abonnement vordert, voor de periode dat zij in dienst was van verweerder;

Overwegende dat zij zegt in augustus 1966 in dienst geweest te zijn van de NV Adia, van september tot en met 1966 in dienst van verweerder en nadien, in dienst van van Kerckhoven;

Overwegende dat het dus niet om een opzegvergoeding gaat;

Overwegende dat eiseres, die als dusdanig de bewijslast heeft, moet aantonen :

1. dat zij in de bewuste periode in dienst is geweest van verweerder ;

2. dat zij twee maanden loon te goed heeft in die periode ;

Overwegende dat volgens de door eiseres voorgebrachte stukken, verweerder sedert 27 oktober 1965 tot 9 december 1966 (staking van de handelswerkzaamheid op 1.12.66) ingeschreven was in het handelsregister te Antwerpen onder nr. 167.664 en dat hij als benaming had : « Antwerps Psycho-Technisch Centrum » ;

Overwegende dat eiseres op 1 mei 1965 in dienst kwam als bediende van de NV. Adia ;

Overwegende dat het bediendencontract namens de NV. Adia ondertekend werd door zekere Mevrouw J. Cosijns ;

Overwegende dat de Zwitserse vennootschap met beperkte aansprakelijkheid Adia, op 16 augustus 1966 Mevrouw Cosijns verbod nog langer gebruik te maken van de naam Adia ;

Overwegende dat Mevrouw Cosijns, op briefpapier van « Adia-Interim » NV. (J. Cosijns, houder van de Adia-licentie voor de provincie Antwerpen), het loon van eiseres in augustus 1966 op 7.000 fr. bruto per maand bracht ;

Overwegende dat dezelfde Mevrouw I. Cosijns, op hetzelfde briefpapier, op 11 en 18 oktober 1966 aan eiseres liet weten dat de activiteit van Adia werd stopgezet en dat een firma « Antwerps centrum » de exploitatie gedeeltelijk overnam met de bestaande contracten ;

Overwegende dat eiseres opgezegd werd en er bijgevoegd werd dat ze niet in dienst kon gaan van « Antwerps Centrum » ;

Overwegende dat eiseres alleszins in oktober 1966, dus nog in dienst moet geweest zijn van de NV. Adia ;

Overwegende dat er dan weer, vanaf 3 december 1966, brieven weer ondertekend door Mevrouw I. Cosijns op briefpapier van « Psycho-Technisch Centrum » aan eiseres verzonden werden ;

Overwegende dat de brief van 3 december 1966 als referentie draagt : « Aangaande loon Adia-Antwerpen » ;

Overwegende dat uit de briefwisseling en andere stukken blijkt dat eiseres in dienst moet geweest zijn van het « Psycho-Technisch Centrum », zeker in januari en februari 1967 ;

Overwegende dat op dat ogenblik de Heer van Kerckhoven, sedert 1 december 1966, de benaming « Psycho-Technisch Centrum » voerde ;

Overwegende dat dus vaststaat dat eiseres in dienst is geweest van de NV. Adia en later van de Heer van Kerckhoven, handel drijvende onder de benaming « Psycho-Technisch Centrum » ;

Overwegende dat deze zaak mogelijk en zelfs waarschijnlijk in feite door Mevrouw I. Cosijns gevoerd werd ;

Overwegende dat eiseres erkent voor de maand november 1966 loon te hebben ontvangen (zie brief 4 maart 1967) ;

Overwegende dat zij zich dus tot en met oktober tot de NV. Adia moest wenden en vanaf december tot de Heer van Kerckhoven ;

Overwegende dat, voor zover zij ooit in dienst zou geweest zijn van de Heer Somers, hetgeen geenszins vaststaat, zij alleszins geen vordering heeft voor de enig mogelijk overblijvende maand, te weten november 1966, die zij erkent ontvangen te hebben ;

Overwegende dat eiseres, bij gebrek aan bewijs dan ook dient afgewezen te worden ;

Om deze redenen,

De Rechtbank :

rechtdoende bij tegenspraak,

na erover beraadslaagd te hebben,
alle andere en strijdige besluiten verwerpend ;
verklaart de vordering ontvankelijk doch ongegrond ;
wijst eiseres af met veroordeling tot de kosten in hun geheel tot op heden in hoofde van verweerder op nihil begroot.

VREDEGERECHT BERINGEN

15 mei 1970.

Vrederechter : M. F. Vranken.

Advocaten : Mrs. Clercx loco Reynders en Geyskens.

Gemene muur. — Spouwmuur. — Gemeenmaking van spouwmuur door eigenaar van aanpalend erf. — Berekening van de waarde.

De eigenaar, die gebruik maakt van het vermogen hem toegekend bij artikel 661 van het Burgerlijk Wetboek om een spouwmuur geheel of gedeeltelijk gemeen te maken, is ertoe gehouden de muur gemeen te maken over gans zijn breedte.

Wegens de bijzondere wijze van bouwen vormt een dergelijke muur een geheel. De gemeenmaking heeft niet tot gevolg dat de nabuur eigenaar wordt van de helft aan de kant waar zijn goed gelegen is, maar wel dat hij mede-eigenaar wordt over gans de breedte van de muur.

Het is billijk bij de begroting van de waarde van de muur de spouw zelf niet als metselwerk aan te rekenen.

Gelet op het tussenvonnis van 6 juni 1969 — op de bevestigingen daarin aangehaald, alsmede op het verslag van de door ons aangestelde deskundige ;

Overwegende dat ingevolge de hem verleende opdracht de deskundige is overgegaan tot de berekening van de inhoud en van de waarde van het gedeelte van de scheidingmuur en van de grond, dat door de verweerders voor de bouw van hun woning is gebruikt geworden ;

dat hij de waarde van de muur heeft geschat op 40.089 fr. waarvan de helft door de verweerders dient betaald te worden, dit is 20.044,50 fr. vermeerderd met 300 fr. voor de grond ;

Overwegende dat het niet betwist is dat de verweerders op 14 mei 1968 reeds 13.386 fr. aan de eisers hebben betaald ;

Overwegende dat de eisers hebben verklaard dat zij de besluiten van het deskundig verslag, ingevolge hetwelk zij nog aanspraak zouden hebben op 6.959 fr., aannemen ;

Overwegende dat de verweerders daarentegen de besluiten van het verslag betwisten en beweren dat zij niets meer verschuldigd zijn ;

dat zij vooreerst doen gelden dat, vermits de eisers een spouwmuur gebouwd hebben bestaande uit 14 centimeter metselwerk aan hun kant, een spouw van 5 cm. en vervolgens 9 cm. metselwerk aan de kant van de verweerders, zij slechts kunnen verplicht worden het gedeelte over te nemen welk door hen wordt gebruikt, nl. de halve-steenmuur van 9 cm., die de zijgevel vormt van hun huis ;

dat volgens hen het overige gedeelte van de muur uitsluitend dient voor de eisers Saenen-Schroven ;

Overwegende dat ieder eigenaar die gebruik maakt van het vermogen hem toegekend bij art. 661 van het Burgerlijk Wetboek om een spouwmuur geheel of gedeeltelijk gemeen te maken er toe gehouden is de muur te nemen zoals hij is en hem gemeen te maken over gans zijn breedte ;

dat de aanwezigheid van een spouw van 5 cm., niet tot gevolg heeft dat het metselwerk aan beide zijden van de spouw als twee afzonderlijk bestaande muren kan beschouwd worden ;

dat integendeel wegens de bijzondere wijze van bouwen een dergelijke spouwmuur een geheel vormt (Vrederecht Kontich 19 december 1967, Tijdschrift Vrederechters, 1968, blz. 214 en volgende; - Vrederecht Maaseik 11 oktober 1968, Tijdschrift voor Vrederechter 1969, blz. 61; - Derine R., Zakenrecht, Tijdschrift voor privaatrecht, 1969, blz. 67);

Overwegende dat hetzelfde beginsel dient toegepast te worden in het onderhavige geval, omdat de verweerders van de scheidingsmuur toebehorend aan de eisers bezit hebben genomen in zodanige omstandigheden dat hierdoor hun wil om de gemeenheid te verkrijgen gebleken is;

Overwegende dat de verweerders ten onrechte beweren dat zij om hun bouw op te trekken het met 9 cm. metselwerk moesten stellen en dat de spouw op hun grond ligt; dat inderdaad de gemeenmaking van de muur niet betekent dat zij eigenaar worden van de helft die aan de kant van hun goed gelegen is maar dat hun recht van mede-eigendom zich uitstrekt over gans de breedte van de muur;

dat zij bijgevolg het recht verwerven om balken of ribben of weefsels aan te brengen door de gehele dikte van de muur zoals voorzien door artikel 657 van het Burgerlijk Wetboek;

Overwegende dat de verweerders wel terecht hebben doen opmerken dat het onlogisch is hen te verplichten de overname van 5 cm. lucht, zij bedoelen hierdoor de spouw, te doen betalen tegen de waarde van metselwerk;

dat inderdaad de deskundige het opgaande metselwerk berekend heeft aan een breedte van 0,28 m. daar waar het metselwerk slechts 14 plus 9 of samen 23 cm. breed is;

Overwegende dat het ons billijk voorkomt hiermede rekening te houden om de waarde van het opgaande metselwerk te begroten;

dat moest het waar zijn, zoals de deskundige in zijn verslag schrijft, dat de spouw bij het optrekken van de muur als vol metselwerk aangerekend wordt, deze omstandigheid zonder belang is vermits de overnemers ingevolge art. 661 van het Burgerlijk Wetboek niet de helft van de kostprijs van de muur moeten terugbetalen doch wel de helft van zijn huidige waarde;

Overwegende dat bijgevolg de waarde van de scheidingsmuur als volgt dient berekend te worden: uitgravingen van funderingen met vervoer 389 fr.; funderingsbeton 2.240 fr.; opgaande metselwerk in Beerse steen: $8,55 \times 5,05 \times 0,23 = 9,9308$.

$8,5 \times 3,42 \times 0,23 : 2 = 3,3627$.

totaal: 13,2955 m3 aan 2.200 fr. = 29.246 fr.

isolatielaag: 128 fr.

samen: 33.730 fr.;

dat de verweerders wegens de gemeenmaking de helft van die som schuldig zijn zodus 16.865 fr. alsook wegens inneming van grond om de redenen vermeld in het deskundig verslag 300 fr. of samen 17.165 fr.

dat hiervan dient afgetrokken te worden hetgeen de verweerders reeds hebben betaald, nl. 13.386 fr., zodat zij voor slot van rekening nog schuldig zijn de som van 3.779 fr.;

Om deze redenen:

Beslissend op tegenspraak:

Ons tussenvonniss van 6 juni 1969 uitwerkende;

Veroordelen de verweerders, gezamenlijk om aan de eisers te betalen de som van 3.779 fr. met de gerechtelijke intresten en de drievierden van de kosten van het rechts-geding deze kosten tot op heden in het geheel begroot op de som van 3.385 fr., en tot de verdere kosten;

Begroten de rechtsplegingsvergoeding wat betreft ieder van de twee partijen op de som van 1.000 fr.;

Verklaren de eis voor het overige niet gegrond en leggen een vierde der kosten ten laste van de eisende partijen.

POLTIERECHTBANK TE MECHELEN.

21 december 1970.

Rechter: M. Porters.

Advocaten: Mrs. L. Van den Eede en E. Verschueren.

Gebruiksderving van beschadigd voertuig langer dan de gebruikelijke termijn. — Aanzienlijke schade. — Gebruiksderving verantwoord.

Een voertuig heeft aanzienlijke schade opgelopen en is volledig onbruikbaar. De benadeelde zendt binnen zeer korte tijd een bestek der schade aan de tegenpartij en maant haar aan tot tegensprekelijke expertise. De tegenpartij wacht niettemin langer dan een maand, alvorens hiertoe over te gaan. De benadeelde, die in gezegde omstandigheden het tegensprekelijk deskundig onderzoek afwacht, wordt niet geacht te handelen in strijd met het beginsel dat hij zijnerzijds de verlettermin niet nutteloos mag verlengen.

O.M. t./ Vlaeminck.

.....

Aangezien uit de gegevens van de zaak blijkt dat de inbreuken, ten laste van beklaagde gelegd, bewezen zijn; dat deze inbreuken materieel vermengd worden in hoofd van beklaagde in de zin van art. 65 S.W.B.

Om deze redenen:

Gelet op art. 14, 32, 34, 35, 36, 37 en 41 der wet van 15 juni 1935;

Gelet op de wet van 22 december 1969; bij toepassing van de artikelen en wetten en besluiten hiervoren aangehaald;

Art. 38, 40, 41, 44, 45 en 65 van het Strafwetboek en art. 161 en 162 van het Wetboek Rechtspleging in strafzaken, waarvan de Heer Voorzitter aanduiding geeft.

De Rechtbank:

Beslissende tegensprekelijk tegenover de beklaagde, verwijst de beklaagde tot één geldboete van twintig frank gebracht op zeshonderd frank of drie dagen gevangzitting en verwijst beklaagde eveneens tot de kosten belopende tot heden op tweehonderd zesenzeventig frank.

Een rechtsprekende over de eis der burgerlijke partij:

Aangezien de burgerlijke partij bij wijze van schade-loosstelling van de beklaagde opvoert 66.558 Fr. te vermeerderen met de vergoedende intresten vanaf de datum van het ongeval, de gerechtelijke intresten en de kosten;

Aangezien beklaagde instemt met een bedrag van 55.880 fr. voor herstellingskosten en van 2.078 fr. voor sleepkosten;

dat hij eveneens 2.400 fr. aanvaardt als stilligschade, zijnde 3 dagen wachttijd en 9 dagen herstelduur tegen 200 fr. per dag voor een personenwagen; dat hij echter de overige in rekening gebrachte gebruiksderving, zijnde 43 dagen — 12 = 31 dagen, als onverantwoord van de hand wijst en te dien einde laat gelden dat op de benadeelde de verplichting rust de schade in de mate van het mogelijke te beperken en derhalve de gebruiksderving kort te houden;

Aangezien de burgerlijke partij beklaagde reeds op de vierde dag na het schadegeval aanmaande om de schade tegensprekelijk te komen ramen en hem een bestek der aangerichte schade toezond;

dat de verzekeraar van beklaagde echter eerst op de 43ste dag na het ongeval tot het deskundig onderzoek overging;

Aangezien het voertuig van de burgerlijke partij aanzienlijke beschadigingen had opgelopen en volledig onbruikbaar was;

dat in zulk geval herstellingen, uitgevoerd voor elke expertise, nadien vaak aanleiding geven tot allerlei twistingen;

dat in die omstandigheden de burgerlijke partij door de tegensprekelijke expertise af te wachten mag geacht worden te goeder trouw te hebben gehandeld als een vooruitziend man, zodat zijn houding niet in strijd blijkt met het beginsel dat hij zijnerzijds de verlettermijn niet nutteloos mag verlengen;

Aangezien dienvolgens de door de burgerlijke partij aangetekende gebruikserving mag in aanmerking genomen worden, zodat haar een gezamenlijke schadeloosstelling toekomst van 66.558 fr.

Om deze redenen:

Op tegenspraak veroordeelt de beklagde om bij wijze van schadeloosstelling aan de burgerlijke partij te betalen de som van zesenzestig duizend vijfhonderd acht en vijftig frank, vermeerderd met de vergoedende intresten vanaf 18 april 1970, de gerechtelijke intresten vanaf heden en de kosten, deze laatste tot heden begroot op nul frank.

Gelast het Openbaar Ministerie met de uitvoering van het tegenwoordig vonnis, voor wat hem aangaat.

EUROPEES RECHT

De werkzaamheden van het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen.

(Week van 11 - 15 januari 1971).

N° 1/71

Gepleit werd in drie zaken die betrekking hebben op het E.G.K.S.-Verdrag.

Drie Italiaanse ondernemingen vorderen nietigverklaring van een beschikking van de Commissie betreffende de betaling van de bedragen, verschuldigd ingevolge de bepalingen inzake de vereveningsstelsels met betrekking tot ingevoerd schroot. Voorts vorderen zij vergoeding van de hun, naar zij zeggen, door een dienstfout van de Commissie veroorzaakte schade (67 en 70/69, 2/70).

Voorts werd gepleit in een door het Finanzgericht München aan het Hof voorgelegde prejudiciële zaak, betreffende de interpretatie van de tariefnomenclatuur in de gemeenschappelijke markt.

Bij invoer in Duitsland van als « chocolademassa » aangegeven waren door een Duitse onderneming, betwistte de douane de juistheid van deze aanduiding en hief zij over de betreffende waren rechten als voor chocolade geschikt voor consumptie (51/70).

Het Hof hoorde ten slotte de conclusies van de advocaat-generaal A. Dutheillet de Lamothe in twee prejudiciële zaken.

Aanleiding tot de eerste dezer zaken was de invoer van bevroren rundvlees in Duitsland. Deze invoer kon geschieden met schorsing van de communautaire heffing, aangezien het vlees bestemd was voor verdere verwerking. De Duitse douane weigerde echter de invoerende onderneming deze faciliteit, aangezien zij haars inziens niet betrouwbaar (« vertrauenswürdig ») was.

Het Finanzgericht Hamburg, waarbij het geschil aanhangig was gemaakt, verzocht het Hof van Justitie uitspraak te doen over de vraag of de nationale bestuursorganen, naast de in de communautaire verordeningen gestelde voorwaarden waaraan een importeur moet voldoen om in aanmerking te komen voor schorsing der heffing, op grond van hun nationale wetgeving nog andere voorwaarden kunnen stellen. De advocaat-generaal concludeerde dat de

in de communautaire verordeningen genoemde voorwaarden niet mogen worden uitgebreid met een aanvullende voorwaarde, op grond van een subjectieve beoordeling door het nationale bestuursorgaan van het aan de importeur toe te kennen vertrouwen (39/70).

De tweede zaak betreft de geldigheid van een aantal communautaire maatregelen, genomen naar aanleiding van de revaluatie van de Duitse Mark in oktober 1969. Deze maatregelen hadden noodzakelijkerwijs gevolgen voor de landbouwprijzen in de gemeenschappelijke markt, aangezien die worden uitgedrukt in rekeneenheden volgens de Europese Monetaire Overeenkomst (*), doch betaald in nationale munteenheden. Dientengevolge zou de revaluatie zonder de nodige correcties leiden tot een verlaging der in nationale munteenheden uitgedrukte prijzen en dus tot een vermindering van het inkomen der Duitse producenten.

Met instemming van de Commissie trof de Duitse regering derhalve vrijwaringsmaatregelen van tijdelijke aard, welke overigens op 31 december 1969 werden ingetrokken.

Een van deze — van 24 oktober tot 31 december 1969 geldende — maatregelen voorzag in de heffing door de Duitse regering van een compenserende belasting bij invoer. Een aantal importeurs achtte zich hierdoor onrechtmatig geschaad en wendde zich, toen de belasting van hen werd geheven, tot de Duitse Finanzgerichte.

Dit was ook het geval met een onderneming, die in oktober en december 1969 belangrijke hoeveelheden kaas en melkproducten had ingevoerd uit Nederland. Zij betwistte voor het Finanzgericht Düsseldorf de wettigheid van het door de Duitse douane geheven compenserende recht. Het Finanzgericht wendde zich tot het Hof van Justitie met de vraag of de bepalingen van het E.E.G.-Verdrag, waarin wordt toegestaan gedurende de overgangperiode vrijwaringsmaatregelen te nemen, nog van toepassing waren op landbouwgebied, in oktober 1969, toen de gemeenschappelijke landbouwmarkt reeds was ingesteld.

Volgens de advocaat-generaal konden deze bepalingen van het Verdrag dienen als rechtsbasis voor de beschikkingen waarbij de Commissie van de E.E.G. de Duitse regering machtigde deze maatregelen te nemen (37/70).

(*) rekeneenheid: 50 Belgische franken; 4,— D.M.; 4,94 Franse franken; 625,— Italiaanse lire; 3,62 gulden.

(Week van 18 - 22 januari 1971)

N° 2/71

Gepleit werd in een door het Verwaltungsgericht Frankfurt am Main aan het Hof voorgelegde prejudiciële zaak.

De communautaire marktordening op landbouwgebied voorziet in certificaten voor de invoer van granen. Deze certificaten worden afgegeven tegen storting van een waarborgsom, die wordt gerestitueerd wanneer de invoer binnen het gestelde tijdvak heeft plaats gevonden.

Toen een Duitse firma die een invoercertificaat had verkregen voor 5.000 ton gerst, deze hoeveelheid niet volledig had ingevoerd, werd de waarborgsom ad 43.021 Duitse mark door de Duitse overheidsinstanties verbeurd verklaard.

De betrokkene ging in beroep bij het Verwaltungsgericht, dat het Hof van Justitie verzocht zich uit te spreken over de geldigheid van de communautaire verordening (38/70).

Het Hof hoorde ten slotte de conclusie van advocaat-generaal Dutheillet de Lamothe in een andere, door de rechtbank te Milaan naar het Hof verwezen prejudiciële zaak.

Een Italiaanse onderneming verweet een concurrerend bedrijf haar fabrieksmerken voor toiletartikelen en met name voor scheercreme te hebben nagebootst. Verweersters betwistten de geldigheid van het contract waarbij

eiseres deze fabrieksmerken in 1937 had verworven en voerden daartoe met name aan dat dit contract van voor de inwerkingtreding van het E.E.G.-Verdrag dateerde. De rechtbank te Milaan, waar deze zaak aanhangig was gemaakt, heeft aan het Hof van Justitie de vraag voorgelegd of de mededingingsregels van het E.E.G.-Verdrag van toepassing zijn op de gevolgen van een vóór de inwerkingtreding van het Verdrag gesloten overeenkomst tot overdracht van merken.

Dienaangaande concludeerde de advocaat-generaal dat, behoudens andersluidende verdragsbepalingen, de overdracht van een merk in een Lid-Staat, ongeacht de datum waarop de desbetreffende overeenkomst werd gesloten, onder de verbodsbepalingen van het Verdrag kan vallen, indien de mededinging hierdoor, hetzij afzonderlijk hetzij gelijktijdig kan worden verhinderd, beperkt of vervalst (40/70).

BALIELEVEN

Verbond van Belgische Advocaten.

Algemene vergadering van 13 februari.

Op het Kongres te Ieper werd beslist niet alle vraagstukken waarover er preadviezen bestonden te behandelen, dit om voldoende tijd te laten voor de bespreking. Het bleek verkieslijk sommige afzonderlijke problemen op latere vergaderingen te behandelen.

De eerste van dergelijke vergaderingen van het Verbond zal doorgaan op zaterdag 13 februari van 9.30 tot 13 u. in de Beneluxzaal van het Kongressengebouw, Couderberg 3, te Brussel.

Deze algemene vergadering heeft als thema:

- de problematiek inzake ereloon;
 - schalen van minimum ereloon,
 - erelooischalen als leidraad,
 - weerslag van deze schalen op stage en medewerking.
- Alle advocaten zijn hartelijk welkom.

NOTARIAAT

Een nieuwigheid in het Notariaat.

Alle testamenten kunnen in een nationaal register opgetekend worden.

De Koninklijke Federatie van Belgische Notarissen heeft zopas een belangrijke nieuwigheid ingevoerd; voortaan kunnen alle testamenten in een nationaal register opgetekend worden. Dit initiatief dat het geheim van de laatste wilsbeschikking volstrekt niet schendt, werd genomen met het doel de notarissen in de toekomst het opsporen van om het even welke laatste wilsbeschikkingen te vergemakkelijken. Totnogtoe kon het voorkomen dat de erfgenamen totaal onkundig bleven van het bestaan van een testament en dat, door een ongelukkige samenloop van omstandigheden, de laatste wilsbeschikkingen van een overleden persoon onuitgevoerd bleven.

Een voorbeeld ter verduidelijking: in 1940 deponeerde mevrouw X een testament bij een notaris in Aarlen, zonder haar naastbestaanden hiervan te verwittigen. Deze persoon verhuist meerdere malen, om zich ten slotte in Oostende te vestigen, waar ze overlijdt. Haar erfgenamen wonen in Antwerpen. Zij raadplegen er hun notaris en gelasten hem met de vereffening van de nalatenschap. De notaris die, evenmin als de erfgenamen trouwens, iets afweet van het bestaan van een testament, zal deze nalatenschap vereffenen zonder rekening te houden met de laatste wilsbeschikkingen van Mevrouw X.

In zoverre de cliënt van de notaris een kleine voorzorgsmaatregel treft, zal een dergelijk spijtig voorval zich in de toekomst niet meer voordoen: het zal hem volstaan zijn notaris te verzoeken het bestaan van zijn testament in het nationaal register te doen vermelden. Hieruit blijkt onmiddellijk dat, indien het testament in dit nationaal register opgetekend staat, om het even welke Belgische notaris het ook zonder enige moeite zal kunnen terugvinden. Het volstaat dat hij het register raadpleegt, dat hem desgevallend de naam van de notarishouder van het testament zal mededelen.

Teneinde het absoluut geheim karakter inzake inhoud van de laatste wilsbeschikkingen te beveiligen, zal dit register enkel de naam vermelden van de persoon die het testament dicteerde of neerlegde en de naam van de notaris die het dokument in bewaring heeft. Enkel de notarissen en de diplomatieke agenten met notariële bevoegdheid, zullen de inschrijving van de testamenten in dit nationaal register kunnen aanvragen. Anderzijds zullen de vragen om inlichtingen, uitgaande van de notarissen of van diplomatieke agenten, enkel beantwoord worden in zoverre zij het overlijden van de betrokken persoon door een dokument bewijzen.

Er dient tevens aangestipt dat het aanleggen van dit register niet uitsluitend de testamenten zal omvatten; ook de schenkingen tussen echtgenoten komen in aanmerking. Deze laatste beschikkingen kunnen dus eveneens in het register opgenomen worden; zoals voor de testamenten wordt ook hier een strenge geheimhouding gewaarborgd.

De officiële benaming van het nationaal register luidt « Centraal register van de laatste wilsbeschikkingen ». Ieder persoon die aan zijn notaris een testament dicteerde, hem een testament in bewaring gaf, of een schenking tussen echtgenoten deed, zal hem nog kunnen verzoeken deze dokumenten in het centraal register te doen vermelden. In de toekomst zal aan de personen, die bij hun notaris een schenking tussen echtgenoten verlijden of hem een testament toevertrouwen, ook automatisch voorgesteld worden deze beschikkingen in het centraal register te laten optekenen.

De inschrijving in het register is kosteloos.

WETGEVING

Kamer van Volksvertegenwoordigers.

Zitting 1970-1971. — 12 januari 1971.

Wetsvoorstel tot wijziging van de bepalingen van het Gerechtelijk Wetboek betreffende het getuigenverhoor.

Toelichting.

Dames en Heren,

Het onderhavige wetsvoorstel strekt ertoe een einde te maken aan de moeilijkheden in verband met het bepalen van dag en uur waarop de getuigenverhoren zullen gehouden worden.

Wanneer de rechter een getuigenverhoor toestaat is het aantal getuigen nog onbekend. Ook is het de partij praktisch onmogelijk dit aantal reeds te doen kennen op een ogenblik dat zij de feiten nog niet kent waarvan het bewijs zal worden toegelaten.

Meermaals ook, wordt aangeboden het bewijs van bepaalde feiten te leveren door getuigen; achteraf blijkt evenwel dat dit bewijs door andere rechtsmiddelen kan worden geleverd.

De verplichting dag en uur van het getuigenverhoor in het vonnis te vermelden maakt het derhalve onmogelijk een gepast uurrooster van de getuigenverhoren op te stellen.

Zodoende wordt voorgesteld dat het getuigenverhoor slechts zou worden vastgesteld nadat de lijst van de getuigen ter griffie is neergelegd.

Dit zou eveneens gelden voor het tegenverhoor.

Er werd geen termijn bepaald binnen welke de griffier gehouden is de kennisgevingen te doen voorzien in artikel 919, 920 en 951 van het Gerechtelijk Wetboek, opdat die kennisgevingen dermate zouden kunnen geschieden dat de maand voor het neerleggen van de lijst van de getuigen niet binnen de gerechtelijke vakantie ingaat en verstrijkt.

De in artikel 920 van het Gerechtelijk Wetboek aangebrachte wijziging vloeit voort uit hetgeen voorafgaat. De schrapping van de woorden « voor het hof » wordt evenwel voorgesteld, daar ze, terecht trouwens, niet voorkomen in de Franse tekst.

De in het tweede lid van artikel 923 van het Gerechtelijk Wetboek aangebrachte wijziging heeft tot doel de partijen ertoe te verplichten de griffier tijdig in te lichten dat zij zelf de getuigen zullen uitnodigen en de griffier er zodoende van ontlast is.

De wijziging voorgesteld aan de artikelen 945 en 949 van het Gerechtelijk Wetboek strekt ertoe dat, na getuigenverhoor, de rechtsdag zou worden bepaald door tussenkomst van de griffier van de rollen, hetgeen het meteen zou mogelijk maken de voorschriften van artikel 750 en volgende van het Gerechtelijk Wetboek in acht te nemen.

In artikel 952 van het Gerechtelijk Wetboek is voorzien dat de woordelijke opname nog kan gevraagd worden acht dagen vóór het verhoor. Ook is bepaald dat het de griffier is die hiertoe iemand kiest uit de personen die daartoe zijn erkend.

Het zou veel praktischer zijn, indien de woordelijke opname reeds werd aangevraagd bij de nederlegging van de lijst der getuigen. De bepaling van de dag van het verhoor kan immers afhangen van de beschikbaarheid van de persoon die met de woordelijke opname zal worden belast. De rechter zelf zou de wijze van woordelijke opname kunnen bepalen in het bevelschrift waarbij hij, na neerlegging van de lijst van de getuigen, de dag vaststelt waarop het getuigenverhoor zal worden gehouden, alsdan rekening houdend met de beschikbaarheid van de aangeduide persoon.

G. Van Lidth de Jeude.

Wetsvoorstel.

Artikel 1.

Artikel 917 van het Gerechtelijk Wetboek wordt door de volgende tekst vervangen :

« De rechter die het getuigenverhoor toestaat of beveelt, vermeldt in zijn vonnis de feiten waarvan hij het bewijst toelaat.

Het getuigenverhoor wordt in raadkamer gehouden. »

Art. 2.

In artikel 920 van het Gerechtelijk Wetboek worden de volgende wijzigingen aangebracht :

1°) — In het eerste lid van de Nederlandse tekst, worden de woorden « voor het hof » geschrapt.

2°) — In fine van het eerste lid worden de woorden « vastgesteld en gehouden door de rechter waartoe de meest gereede partij zich wendt bij gewoon verzoekschrift » vervangen door de woorden « gehouden door de rechters die het vonnis in eerste aanleg hebben gewezen of door de rechter die hierin is aangewezen ».

3°) — In het tweede lid worden de woorden « De beschikking wordt » vervangen door de woorden « De bevestiging in hoger beroep wordt alsdan ».

Art. 3.

In artikel 921 van het Gerechtelijk Wetboek worden het tweede, het derde en het vierde lid weggelaten.

Art. 4.

Artikel 922 van het Gerechtelijk Wetboek wordt door de volgende tekst vervangen :

« De partij die een getuigenverhoor laat houden, legt ter griffie een lijst neer van de getuigen, ten laatste een maand na de verzending van de kennisgeving voorzien in de artikelen 919 of 920, of, indien het een tegenverhoor betreft, ten laatste een maand na de verzending van de kennisgeving voorzien in artikel 951.

Deze lijst bevat de vermelding van de naam, de voor naam, het beroep en de woonplaats van de getuigen.

Het verhoor gebeurt op de plaats, de dag en het uur ambtshalve vastgesteld door de rechter die het getuigenverhoor houdt.

Van de lijst van de getuigen en van de beschikking van de rechter wordt door de griffier bij gerechtsbrief kennis gegeven aan de partijen en, in voorkomend geval, aan hun advocaat. »

Art. 5.

In artikel 923 van het Gerechtelijk Wetboek, worden de volgende wijzigingen aangebracht :

1°) — In het eerste lid worden de woorden « van het beschikkend gedeelte van het vonnis gevoegd, doch alleen betreffende de feiten waarvan het bewijs is toegestaan en de bepaling van de plaats, de dag en het uur van het verhoor » vervangen door de woorden « gevoegd van het beschikkend gedeelte van het vonnis, doch alleen betreffende de feiten waarvan het bewijs is toegelaten, en van de beschikking waarbij de plaats, de dag en het uur van het verhoor worden bepaald ».

2°) — Het tweede lid wordt aangevuld met de woorden « ten laatste acht dagen na de verzending van de kennisgeving voorzien in artikel 922 ».

Art. 6.

In artikel 945 van het Gerechtelijk Wetboek worden het tweede en het derde lid vervangen door de volgende tekst :

« Hij hoort de conclusies van de partijen staande de vergadering. Zo niet, wordt de rechtsdag bepaald op verzoek van de meest gereede partij. »

Art. 7.

In artikel 949 van het Gerechtelijk Wetboek worden, in het 5°, de woorden « en, indien daartoe grond bestaat, de dag en het uur van de zitting waarop de partijen zullen worden gehoord » geschrapt.

Art. 8.

In artikel 952 van het Gerechtelijk Wetboek worden de volgende wijzigingen aangebracht :

1°) — In het eerste lid worden de woorden « ten minste acht dagen vóór de aanvang van het getuigenverhoor schriftelijk op de griffie gedaan is » vervangen door de woorden « bij de neerlegging van de lijst van de getuigen schriftelijk op de griffie gedaan is of, in het geval van het tweede lid van artikel 916, ten minste acht dagen vóór de aanvang van het getuigenverhoor ».

2°) — In het derde lid wordt het woord « griffier » vervangen door de woorden « rechter die het getuigenverhoor houdt ».

24 november 1970.

G. Van Lidth de Jeude,
A. Claes.

MEDEDELINGEN

Europese Prijs voor beste Management-Boek.

Met het doel een bijdrage te leveren tot het bevorderen van de efficiency in het Europese bedrijfsleven loven uitgevers uit zeven verschillende Europese landen gezamenlijk een prijs van 10.000 dollar uit voor het beste management-boek.

De uitgevers hopen met de prijs tevens het belang te onderstrepen van goede vakliteratuur bij het leiding geven in een moderne onderneming. Elk nog niet eerder gepubliceerd werk, dat een kant van het Europese management belicht, kan voor deze prijsvraag worden ingezonden. Het boek, dat naar de mening van de jury de belangrijkste bijdrage kan leveren tot een verbetering van management-methodieken, zal worden bekroond.

Het bekroonde boek zal tegelijkertijd in zeven verschillende talen worden gepubliceerd.

De uitgevers, die de prijsvraag organiseren, zijn allen in hun eigen land gespecialiseerd in het uitgeven van vakliteratuur voor het bedrijfsleven. Enkele jaren geleden verenigden zij zich in de A.E.M.P. (Associated European Management Publishers).

Leden van de A.E.M.P. zijn: Business Books (Londen, Engeland), Ediciones Deusto (Bilbao, Spanje), Editorial Portico (Lissabon, Portugal), Entreprise Moderne d'Édition (Parijs, Frankrijk), Franco Angeli Editore (Milaan, Italië), Samsom Uitgeverij N.V. (Alphen aan de Rijn, Nederland) en Verlag Moderne Industrie (München, West-Duitsland).

Auteurs van elke nationaliteit kunnen aan de prijsvraag meedoen; het ingezonden werk dient echter wel in de landstaal van één der A.E.M.P.-leden te worden geschreven.

Aan een algemene jurering gaat een nationale voorselectie vooraf. De beste werken zullen vervolgens in een Engelse vertaling worden voorgelegd aan een internationale jury van onafhankelijke deskundigen.

De auteur van het winnend boek ontvangt de prijs van 10.000 dollar en zijn boek wordt vertaald en door alle leden-uitgevers van de A.E.M.P. tegelijkertijd uitgegeven.

Zij die meer willen weten over deze Europese prijsvraag, kunnen de officiële voorwaarden opvragen bij de uitgeverij Ced-Samson, Philippe de Champagnestraat 7, 1000 Brussel of desgewenst bij één van de andere leden van de A.E.M.P. van wie Ced/Samson gaarne het volledige adres verstreken zal.

De inzendingstermijn voor manuscripten sluit per 1 september 1971.

Belgische Vereniging voor Bedrijfsjuristen. Troonstraat 4 — Brussel.

Wij ontvingen van de Belgische Vereniging voor Bedrijfsjuristen de hieronderstaande omzendbrief:

* * *

Geacht lid,

Van nu af, delen wij U met genoegen mede dat het programma onze activiteiten tot de verlofperiode 1971 zich, onder voorbehoud van gebeurlijke wijzigingen, voordoet als volgt:

— Februari: « Het recht van antwoord », door M. Corvilain, directeur van het dagblad « Le Soir », met mede-

werking van de Heer Bocquet, secretaris-generaal.

— Maart: « De wetgeving op de internationale verkoopverrichtingen », door Professor Tunc (Parijs).

— April: « Enkele aspecten van de wetgeving inzake stedenbouw », door M. Hoeffler, Substituut bij de Raad van State.

— Voor mei of juni is voorzien een zaterdag te besteden aan een gemeenschappelijk bezoek aan de waterdrukcentrale van Coö (Provincie Luik), gevolgd door een lunch.

— Er is daarenboven nog gepland:

a) een voordracht in het Nederlands, in te richten te Brussel, over een zeer interessant gegeven;

b) een conferentie, te organiseren te Luik, onder de auspiciën van onze Luikse afdeling;

c) twee andere juridisch-ekonomische voordrachten te houden over de betrekkingen met de Afrikaanse landen (M. Pevtchin) en de landen met het arabisch als spreektaal (M. Coulon).

Wij hopen dat U dit programma zult kunnen waarderen.

Alle opmerkingen of voorschriften kunnen gericht worden aan ondergetekenden.

Gelieve enz...

P. Peltzer
(Electrobel - Tel. 12.67.00)

E.G. Coulon
(Vesdre-Escout - Tel. 21.00.40)

TIJDSCHRIFTEN

Rechtspraak der Haven van Antwerpen,

jaargang 1970 - nr. 3 en 4.

Aansprakelijkheid. — Rivierbevrachting. — Vervoer. — Verzekering. — Zeebevrachting.

Weekblad voor Privaatrecht, Notaris-ambt en Registratie,

jaargang 71 - nr. 5115.

Mr. P. Clausing, Het begrip bewind in boek I nieuw B.W. — Mr. J.J. Verseput, Overzicht der Nederlandse Rechtspraak: Beslissingen inzake inkomstenbelasting (onderneming). — Tijdschriften. — Berichten en mededelingen.

Journal des Tribunaux, jaargang 1971 - nr. 4729.

R. Carton de Tournai et A.J. Charlier, Quelques considérations d'actualité sur l'emphytéose et la superficie. — Jurisprudence. — Chronique judiciaire.

Cahiers de droit Européen, jaargang 1970 - nr. 6.

C.A. Morand, Les recommandations, les résolutions et les avis du droit communautaire. — R. Wägenbaur, Les règles de concurrence applicables aux transports. — Ph. Jacob, La directive concernant les modalités de la réalisation de la libre prestation de services pour certaines activités de l'avocat. — Jurisprudence. — Chronique législative. — Bibliographie. — Tables de l'année 1970.